

BIJLAGEN

**Bijlage 1:
Lijst Cultuurhistorisch waardevol aangeduide objecten**

BIJLAGE I: 'CULTUURHISTORISCH WAARDEVOL' AANGEDUIDE OBJECTEN ¹

Assendelftseweg 2

Brouwerij woonhuis (ca. 1900).

Baksteen, geverfd. Tandlijst. Vier- en zesruits ramen. Vernieuwde kozijnen. Wolfdak. Muldenpan. Vroeger brouwerij, gaat terug tot XV. ca. 1930 schuur en later woonhuis.

Assendelftseweg 4-6

Krukhuis (Midden 19^e eeuw en ouder)

Baksteen, gedeeltelijk besmeerd en gepleisterd. Zesruits ramen met kleine roedeverdeling. Samengesteld wolfdak. Muldenpan. Aangebouwde schuur, baksteen, gepleisterde plint, onder schilddak. Muldenpan. Krukhuis met aangebouwde schuur, oorspronkelijk brouwerij en herberg, na 1930 woningen.

Assendelftseweg 19

Langgevelboerderij (1908).

Baksteen, Zesruits ramen, onderlichten met luiken. Deeldeuren (een ervan is dichtgemetseld). Wolfdak. Riet. Wolfseinden en dakvoet. Muldenpan. Hollandse pan. Gevelsteen.

Assendelftseweg 22

Langgevelboerderij (ca. 1890).

Baksteen, strekken en bogen boven ramen en deuren in gele baksteen. Tandlijst. Ramen met kleine roedeverdeling. Onderlichten met luiken. Zadeldak. Hollandse pan. Schuur onder zadeldak. Aan onverharde weg. Erachter een verhoging (dijk) en rivier de Aa.

Besselaar 3

Kortgevelboerderij, nu woonhuis (1792, verbouwd ca.1960). Wolfsdak. Bij de verbouwing bleef de oude voorgevel met ramen met kleine roede-indeling, een klooster- en een tweetal bolkozijnen bewaard. Schuur onder schilddak.

Besselaar 14

Eenlaags woonhuis (1897). Wolfsdak. In baksteen HVB 1879. Zijgevels ca. 1950 vernieuwd.

Boomstraat 10

Kortgevelboerderij (blijkens de ankers van 1831). Wolfsdak. Dwarsdeel. Het muurwerk van het woonhuis is na de oorlog geheel vernieuwd.

Boomstraat 12/12A

Kortgevelboerderij (17e of begin 18e eeuw) Wolfsdak. Dwarsdeel. ca. 1930 is het woonhuis uitgebreid waardoor er een krukhuis type ontstaan is. De muren van het stalgedeelte zijn verhoogd. Het woonhuis kan in opzet 17e eeuws zijn met moerbalken en kinderbinten. De moerbalken worden gedragen door fraai geprofileerde sleutelstukken. Oorspronkelijk zijn mogelijk ook de twee kruiskozijnen en een bolkozijn met houten spijlen in de achtergevel, en de schouw met geprofileerde schouwbalk en lampnisje. Blijkens de ankers is het muurwerk grotendeels van de late 18e eeuw. De stal heeft een driebeukig gebint. Achter de boerderij een tweetal schuren onder zadeldak (19e eeuw).

¹ Hieronder vallen niet de Rijksmonumenten

Boomstraat 16/16A

Langgevelboerderij (2e helft 19e eeuw met oudere elementen). Wolfsdak. Dwarsdeel gedekt met stro en riet, met voet van pannen. Oorspronkelijke kortgevel. Ramen aan de voorzijde nieuw.

Boomstraat 27

Kleine langgevelboerderij (1879). Wolfsdak. Schuur onder wolfsdak ca. 1950. Dwarsdeelschuur onder steil schilddak mogelijk ouder dan de boerderij.

Bosscheweg 39

Boerderij (1801) blijkens gevelsteen, met latere wijzigingen).

Wolfsdak, met riet gedekt. Dwarsdeel o.m. brede schouw met geprofileerde balk en oven. Gebint nog aanwezig.

Bosscheweg 41

Kortgevelboerderij (1858).

Wolfsdak, riet gedekt met voet van Oudhollandse pannen. Dwarsdeel.

Bij Bosscheweg 49

Mariakapel, Verhees, Fr. architect 1949, 1984

Traditionalisme. Baksteen. Glas in lood. Leiend tentdak. Terracotta Mariareliëf 9149, tekst 'Lieve Vrouwe van de keer/zie goedgunstig op ons neer'. Maker: E. Coppens,. Enige notenbomen. Gebouwd door gilde Sint Catharina. op heuvel gelegen. Herinnert aan de kloosterlingen van de Eikendonck.

Schutskooi: Houten paalconstructie met ijzeren staven. Van sociaal-historisch belang.

Bosscheweg 54

Langgevelboerderij (2^e helft 19^e eeuw)

Baksteen, voorgevel circa 1930 vernieuwd. Kleine roederamen met vernieuwde indelen. Luiken. Deeldeuren. Zadelak met wolfseinde, riet en Oudhollandse pan. Tegen de ringdijk gelegen.

Bosscheweg 56-58

Dubbel woonhuis, (17^e en 19^e eeuw)

Baksteen, gepleisterd in blokverband. Gewijzigde en vergrote ramen. Zadelak, Oudhollandse pan. Haaks aangebouwde schuur (circa 1920-1930).

Jaarankers 1 en 6 in zijgevel. Tegen de ringdijk gelegen.

Bosscheweg 60

Krukbouderij.

Woonhuis, 18^e eeuw ca. 1910-1920 verbouwd.

Handvorm baksteen, deels bepleisterd in blokverband. Zesruits schuiframen, deels kleine roederamen. Zadel- en wolfdak, oud Hollandse pan. Oude kelder, waarin: dorpel en dekplaat hergebruikte zerken. In 1400 al aanwezig. Vijf duivengaten in de gevel. Huisnaam in dakpannen.

Braakven 1

Boerderij woonhuis (1891).

Baksteen, gepleisterde plint met gebosseerde stukken. Mozaïek van gekleurd cement in boogvelden. Bovenlichten glas-in-lood. T-schuiframen. Kozijnen gedeeltelijk vernieuwd. Zadel- en plat dak. Hollandse pannen. Windveer met gesneden rand. Smeedijzeren met pijlstaartpunten en granaatappels.

Brandsestraat 10

Eenlaags huis (1e helft 20e eeuw). Mansardedak met muldenpannen.

Brandsestraat 16

Boerderij (laatste kwart 19e eeuw).

Zadelak met schild- en wolfseinde, gedekt met Oudhollandse pannen.

Broekstraat 2

Langgevelboerderij woonhuis ca. 1910. Machinale baksteen met muizetand en tandlijst: rechte steekankers en sierankers bij woonhuis. Zesruits schuifvensters. Levensboom in bovenlicht. Semi-klampdeur. Spinnenkopaampjes in schuur. Zadeldak, Siersmeedhekwerk met pijlpunten. Schuur onder zadeldak. Verbouwd en opnieuw gevoegd.

Broekstraat 25

Kortgevelboerderij ca. 1830. Handvorm baksteen met vlechtingen. Gepleisterde plint. Vierdelige vensters met luiken. Semi-klampdeur. Afgewolfd zadeldak met oud Hollandse pannen.

De Bus 4

Krukboerderij (19e eeuw). Zadeldak met riet en Oudhollandse pannen. Deels bepleisterde gevel, ramen vernieuwd.

De Hogert ongenummerd

Kerkhof met voormalig kapelletje, nu baarhuisje (1959). Rieten zadeldak met halfronde basis, begroeid met wingerd. Aantal valse acacia's en ligusterhaag. Gedeeltelijk omgracht. Op deze plaats zijn funderingen gevonden van in 1824 verdwenen Romaans kerkje. Het kapelletje, gebouwd door het Brabants Studentengilde, mist zijn dakruiter.

De Kaatse Hoeve 2

Kortgevelboerderij (1843, mogelijk oudere kern). Wolfsdak met riet en voet van Oudhollandse pannen. Inwendig met opkamer en kelder. Gebint aanwezig. Voorgevel in hergebruikte moppen; zijgevel in roodachtige ijsselsteen. Een tweetal hooimijten met rieten kap en een gemetselde waterput.

De Kaatse Hoeve 3

Langgevelboerderij (laatste kwart 19e eeuw). Wolfsdak met riet en voet van Oudhollandse pannen. Bijgebouw onder zadeldak.

De Wielse Hoeve 2 + 2b

Langgevelboerderij (ca. 1870). Wolfsdak met riet en voet van Oudhollandse pannen. Schuur onder zadeldak, gedeeltelijk met gebint (ca. 1900).

De Wielse Hoeven 3

Boerderij (ca. 1975 vernieuwd, met oudere kern). Wolfsdak met muldenpannen. Schuur onder schilddak met stro gedekt en houten gepotdekselde wanden. Schopje, mogelijk vroeger bakhuis, onder schilddak. Opvallend is hoge ligging van het –oorspronkelijk zeer oude- boerderijcomplex aan Dommeloever.

Donksestraat 19

Langgevelboerderij (1829, blijkens gevelsteen). Rieten schilddak. metselwerk in ijsselsteen.

Dreef 14

Boerderij (1948) Wederopbouwtrant. Baksteen, Bovenlichten kathedraalglas. Deeldeur in bedrijfsgedeelte gedeeltelijk dichtgemetseld. Luiken. Wolfsdak. Verbeterde Hollandse pannen.

Dreef 18

Krukhuis en woonhuis (ca. 1825 en ca. 1960) Baksteen. Voorgevel gepleisterd geblokt. Zesruits ramen in woongedeelte. Bedrijfsgedeelte met metalen boogramen. Samengesteld schilddak. Riet. Aanbouw onder zadeldak. Muldenpan.

Duifhuistraat 7

Langgevelboerderij; ca. 1900.

Onder wolfsdak met riet en muldenpannen, deels met Oudhollandse pannen.

Esscheweg 7

Eenlaags huis (ca. 1900). Zadeldak, gedekt met muldenpannen. Voormalige portierswoning van landgoed Zegenwerp. Zijgevel met geschulpte windveren. Gevel witgeschilderd.

Flaas 1

Langgevelboerderij (laatste kwart 19^e eeuw, verbouwd circa 1930)..

Baksteen. Gewijzigde raamindelingen. IJzeren en betonnen stalramen. Wolfdak, riet.

Flaas 3

Boerderij woonhuis, 1897.

Baksteen, schuiframen, dubbele deeldeuren, zadeldak, Oudhollandse pan. Jaarsteen.

Flaas 5

Langgevelboerderij woonhuis, 1778

Handvorm baksteen, deels vernieuwd, deels gewit. Vlechtingen. Zesruits schuiframen. Getoogde garage-deuren. Wolfdak, riet, Oudhollandse pan. Jaarankers. Sierankers in korte gevel. Gewijzigde kortgevelboerderij.

Flaas 7

Kortgevelboerderij, woonhuis (2^e helft 17^e eeuw en 1893).

Handvorm baksteen. Zwarte plint. Zesruits schuiframen met luiken. Inspringende dwarsdeeldeuren. Wolfdak, riet, Oudhollandse pan. Bakhuis onder zadeldak. Jaarsteen.

Gemondseweg 24

Langgevelboerderij (1890, gewijzigd ca. 1970). Wolfsdak met Oudhollandse pannen.

Gemondseweg 30

Langgevelboerderij (ca. 1890). Wolfdak met Oudhollandse pannen. Stalgedeelte grotendeels vernieuwd. Bijgebouw onder zadeldak uit zelfde tijd.

Groenstraat ong.

Corpus (ca. 1930), op kruispunt met De Oude Ploeg en Laar.

Natuurstenen Christusbeeld, in expressionistische stijl, aan houten kruis. Ontworpen door J. Rovers.

Halderse Akkers 3

Langgevelboerderij (laat 19e eeuw).

Wolfsdak met riet en Oudhollandse pannen. Gevel bepleisterd en witgeschilderd. Inwendig met kelder en opkamer.

Halderse Akkers 4 + 4a

Kortgevelboerderij 'Willenshoeve' (1934)

Eenlaags onder zadeldak met schild- en wolfseinden met riet gedekt. Verzorgd voorbeeld van modelboerderij.

Halderse Akkers 7

Langgevelboerderij (3e kwart 19e eeuw).

Wolfsdak, gedekt met riet en voet van Oudhollandse pannen. Staldeuren deels onder gemetselde korf-

en rondbogen, deels onder opgelichte dakvoet. Eenlaags.

Hasseltsedijk 33

Horeca, woonhuis (1908).

Baksteen, gepleisterde plint, speklagen en delen ontlastingsbogen in gele strengperssteen. Afgeschuinde hoek met topgevel, zijkant topgevel met reuschubben. In zijgevel vernieuwde kozijnen. Zadeldak. Kruispan.

Heikantsehoeve 27

Langgevelboerderij (ca. 1925).

Baksteen. Vernieuwde T-ramen met luiken. Mansarde dak. Muldenpan.

Heikantsehoeve 32

Hoeve Ouwenstein, boerderij woonhuis (1614, 2^e helft 19^e eeuw).

Baksteen. Voorgevel gepleisterd geblokt. Bouwsporen achtergevel (vlechtingen van oorspronkelijke toestand). Vernieuwde raamindeling op begane grond. Ramen met luiken. Wolfdak, riet, dakvoet, muldenpan.

Heikantsehoeve 35

Kortgevelboerderij (1853)

Baksteen. Voorste gedeelte verbreed (oorspronkelijke vlechtingen). Zesruits ramen met luiken. Klampdeur in woongedeelte. Schilddak. Riet. Dakvoet. Golfplaat. Muldenpan.

Hemelrijkstraat 1

Landhuis; Mariënberg' (1893).

Tweelaags onder afgeplat schilddak met kruispannen. Veranda met gotiserend ajourwerk. Tuinhuis onder zadeldak.

Hemelrijkstraat 8

Landhuis 'Hemelrijk' XIX A met verbouwing 1873.

Tweelaags onder schilddak met leien. Dakruiter met windwijzer. Een tweetal markante ronde, gemetselde hoektorens, met bakstenen boogfriezen en kleine spaarbogen, enkele duivennissen. Balkon met sierconsoles en ijzeren sierhekwerk. Aan weerszijde latere serre-uitbouw. Rondom een gietijzeren hek. Op deze plaats stond in 1641 reeds een hoeve.

Hemelrijkstraat 25/25A

Boerderij (1894, met recente verbouwingen). Wolfsdak, met riet gedekt en met voet van Oudhollandse pannen.

Hemelrijkstraat 41

Langgevelboerderij (midden 19e eeuw). Wolfsdak, gedekt met riet en voet met kruispannen. Twee deuren, waarvan één dichtgezet, onder gemetselde korfboog met natuurstenen sluitstenen

Hemelrijkstraat 45

Kortgevelboerderij (1866; recent vernieuwd). Wolfsdak met riet en voet van Oudhollandse pannen. Inwendig met kelder, opkamer en driebeukig gebint.

Hezelaar 5

Langgevelboerderij (3e kwart 19e eeuw, recent vernieuwd). Wolfsdak met Oudhollandse pannen.

Het Hof 2

Langgevelboerderij (blijkens gevelsteen 1888) Wolfskap.

Hoek 10

Hoekgevelboerderij, XVIIIB, 1960

Baksteen, deels gepleisterd, deels vernieuwd. De hoekkamer is later aangebouwd. Gewijzigde ramen, betonnen stalramen. Wolfdak met Oudhollandse pan. Rieten schop met rieten zadeldak.

Hooghei 61

Langgevelboerderij (1886).

Baksteen, gewit (donkere plint). Ramen met kleine roedeverdeling. Oude staldeur dichtgemetseld. Wolfdak. Muldenpan. Wolfseind aan achterzijde laag doorlopend. Schuur. Baksteen onder zadeldak. Muldenpan (circa 1930). In dak uitstekende hooiluik. Voormalige pachtboerderij. Ligging aan zandpad, van de weg af.

Hoogstraat 38

Kortgevelboerderij (18e eeuw).

Wolfsdak met riet en voet van Oudhollandse pannen. Muren in ijsselsteen. Ramen in oude vorm vernieuwd. Inwendig kelder en opkamer.

Hoodonk 2 (kas)

Kwekerij circa 1930-1940

IJzer en glas. Bakstenen schoorsteen en stookhuis. Gebogen spanten. IJzeren kas met gebogen wanden.

Hoodonk 4

'Terra Promisa' Woonhuis, ca. 1930

Baksteen. Liggende ramen en gevelsteen. Ingangsportiek met betonlatei. Schilddak, romaanse pan. Brede houten lijstgoot.

Hoodonk 6

Woonhuis ca. 1910

Baksteen, gele speklagen. Gepleisterde plint en lijsten. T-ramen onder lateien. Mansarde dak, tuile du Nord. Dakkapellen. Haakse aanbouw onder zadeldak. Middenrisaliet en topgevel.

Hoodonk 8; 10

Langgevelboerderij ca. 1941

Wederopbouwtrant. Baksteen, vlechtingen. Gewijzigde ramen, ijzeren stalramen, deeldeuren. Zadeldak, oud Hollandse pan.

Hoodonk 9

Langgevelboerderij ca 1930

Baksteen. Kruisramen met kleine roedeverdeling en onderluiken. Zadeldak, oud Hollandse pan. Kleine boerderij.

Hoodonk 11

Landarbeiderswoning ca. 1950 Wederopbouwtrant

Baksteen. Brede liggende ramen. Omlijste ingang. Getoogde staldeuren. Zadeldak, muldenpan. Dakkapel.

Hoodonk 13

Langgevelboerderij (18^e eeuw, verbouwd 1^e helft van 19^e eeuw).

Handvorm baksteen, vlechtingen. Gewijzigde kleine roederamen. Betonnen stalramen. Deel deur met losse deurnaald. Wolfdak, riet, oud Hollandse pan. Ouder muurwerk aanwezig, in de 19e eeuw tot lang-

gevel verbouwd.

Hooidonk 15

Langgevelboerderij 1941, Wederopbouwtrant

Baksteen. Gewijzigde raamindeling. Betonnen stalramen. Deeldeuren. Zadeldak met schild- en wolfseinde, riet, oud Hollandse pan. Dakkapellen. Gevelsteen.

Hooidonksestraat

Duiker, ca. 1920-30

Betonnen onderbouw, ijzeren opbouw met dubbel hefmechanisme. IJzeren hefdeuren.

Hooidonksestraat 4

Kortgevelboerderij (17^e eeuw)

Handvorm baksteen. Gewijzigde ramen. Gedichte deeldeuren. IJzeren stalramen. Wolfdak, riet en oud Hollandse pan.

Hooidonksestraat 11

Langgevelboerderij (1890)

Baksteen. Gewijzigde raamindelingen. Betonnen stalramen. Getoogde deeldeuren.. Zadeldak, oud Hollandse pan.

Horziksestraat 6

Kortgevelboerderij (1796; circa 1975 vernieuwd).

Wolfsdak met Oudhollandse pannen. Metselwerk deels in ijsselsteen. Jaartalankers in de voorgevel. Schuur onder schilddak met Oudhollandse pannen en driebeukig gebint.

Horziksestraat 12

Langgevelboerderij (19e eeuw; recent ingrijpend vernieuwd). Wolfsdak met muldenpannen. Schuur haaks op boerderij gericht. Mede door ligging in groen op verhoogd -deels door omsloten omgeven-terreingedeelte zeer karakteristiek.

Kerkeind 11

Boerderij (1925)

Zadeldak met schild- en wolfseind. Stalgedeelte vernieuwd circa 1960. Bakstenen put met hefboom.

Kerkeind 15

Eenlaags woonhuis (circa 1920 met ouder muurwerk).

Zadeldak, aanbouw circa 1930.

Koudenberg 2

Langgevelboerderij met dwarsdeel (midden 19e eeuw). Wolfsdak. ramen met kleine roedeverdeling. Eén deeldeur gedicht.

Kleine Molenstraat 14

Hoekgevelboerderij; 18e eeuw en latere wijzigingen. Voorgevel met hoekaanbouw onder zadeldak met schild- en wolfseinde, bedekt met riet en voet van Oudhollandse pannen. Voorgevel in ijsselsteen. Inwendig driebeukig gebint; schouw met geprofileerde balk in het woongedeelte.

Laan v. Seldensate 6

Woonhuis, circa. 1900

Baksteen, gepleisterde plint. Hoeken, band, strekken, deels van tandlijst op gele baksteen. Ramen met kleine roedeverdeling. Onderlichten met luiken. Zadeldak. Verbeterde Hollandse pan. Hangend houtwerk in topgevel. Windveer. Oorspronkelijke tuinmanswoning kasteel Seldensate.

Lariestraat 18-20

Twee eenlaags huizen (1882). Wolfsdak, gedekt met Oudhollandse pannen.

Loofaert 15

Kortgevelboerderij (18^e eeuw)

Baksteen (handvorm), voorgevel gepleisterd. Schuiframen met kleine roedeverdeling. Luiken. Klap- en draairamen in top- en zijgevel. Wolfdak met windveer. Muldenpan.

Loofaert 30

Woonhuis (1805, verbouwd 1965).

Baksteen, woonhuis geverfd. Gepleisterde plint. Kelder en opkamer. Ramen met kleine roedeverdeling. Luiken. Samengesteld wolfsdak.

Lookertstraat 5

Boerderij (1927). Wolfsdak met riet en voet van Oudhollandse pannen. Bij boerderij een schuur onder schilddak en bakhuis onder zadeldak.

Loopstraat 2

Eenlaags woonhuis (1898). Zadeldak met Oudhollandse pannen. Brede deeldeer dichtgezet.

Millrooyesdijk 35

Boerderij. Circa 1915

baksteen, gepleisterde plint. Ramen met luik. Wolfdak. Verbeterde Hollandse pan. Wolfseinden. Muldenpan. Pand aan oude dorpsstructuur.

Millrooyseweg 77

Kippenhok Schuur (2^e helft 19^e eeuw)

Baksteen, donker geverfde plint. Ramen met kleine roedeverdeling. Metalen kozijnen. Klampdeer. Muldenpan. Gelegen aan Achterweg

Millrooyseweg 78

Woonhuis 1936

Baksteen Luifel boven deur. Driedelig raam, met luiken. Zadeldak. Verbeterde Hollandse pan. Klein ijzeren hek. Pand aan oude dorpsstructuur.

Molenhoek 11

Kortgevelboerderij woonhuis; schuur (1^e helft 20^e eeuw, in 1950 herbouwd)

Baksteen. Vier- en zesruits ramen. Zadeldak. Muldenpan. Schuur onder wolfsdak, muldenpan, vierruitsramen, deel van in 1944 verwoeste boerderij.

Mon Plaisir 17

Kortgevelboerderij (blijkens de ankers 1841). Wolfsdak gedekt met stro en voet van oud Hollandse pannen. Dwarsdeel. De deeldeer zit in een terugliggend gevelgedeelte. (voorheen Boomstraat 13a).

Nieuwe Laar 25

Boerderij (1776, verbouwd 1914).

Gepleisterde baksteen. Vier- en zesruits ramen. Luiken. Levensboom in bovenlicht deur. Wolfdak. Tuile du Nord.

Nieuwlandweg 2

Kortgevelboerderij woonhuis (18^e/19^e eeuw).

Handvorm baksteen. Kleine roederamen met luiken. Deeldeuren. Wolfdak, riet, oud Hollandse pan.

Oud-Herlaer 1 + 1a

Restanten van kasteel 'Oud-Herlaer'. Langgevelboerderij (2^e helft 19e eeuw). Zadelak met riet en voet van Oudhollandse pannen. Schuur onder afgeplat zadel- en schilddak, deels gemetseld in moppen, afkomstig van oude kasteel. Het U-vormige complex is op een (vroeger omgrachte) hoogte gelegen. Fundamenten en deel van kasteelplattegrond zijn in boerderij bewaard gebleven. Grachten deels in 1981 gedempt. Het gebouw bewaart belangrijke herinneringen aan vroegere kasteel.

Paterstraat 48

Kortgevelboerderij, (1796, verbouwd 1961)

Baksteen. Gewijzigd. betonnen stalramen. Zadelak met wolfseinde, tuile du Nord. Schop onder wolfsdak, muldenpan, deels ijsselsteen. Gebint aanwezig. Ankers 1769. Sterk verbouwd. Gevelsteen 1804 van gesloopte ouderwoning in gevel.

Paterstraat 50

Krukboerderij woonhuis (1773 met verbouwingen in 1930 en 1980).

Handvorm baksteen, vernieuwd. Kleine roederamen. Wolfdak, riet, oud Hollandse pan. Oude schouw. Zeer ingrijpend gerestaureerd. Jaarankers. Hoekgeveluitbouw uit circa 1930 in 18e eeuwse trant herbouwd.

Plein 15

Krukboerderij (ca. 1664, verbouwd ca. 1850).

Baksteen. Vlechtingen. ramen met kleine roedeverdeling en luiken. Samengesteld schild- en wolfsdak. Golfplaat. Riet. Hollandse pan.

Pleinse Dijk 1 + 1a

Langgevelboerderij. Midden 19^e eeuw, circa 1970 vernieuwd.

Onder wolfsdak met riet en voet van Oudhollandse pannen. Dwarsdeelschuur onder schilddak met stro gedekt en een deels houten schuurtje onder zadelak met schildeind.

Pleinse Dijk 4

Hoeve 'Hemelrijk' (2e helft 19e eeuw). Wolfsdak met Oudhollandse pannen. Muren deels witgeschilderd. Sierankers. Gietijzeren neogotisch hekwerk met pinakels. Waterput.

Poeldonk 1; 3

Woonhuis, ca. 1910

Baksteen, gepleisterde plint. Zesruits schuiframen, oude segmentbogen. Luiken. Zadelak, kruispan, windveren. Sterk verbouwd.

Poeldonk 2; 4

Langgevelboerderij woonhuis, 1919

Baksteen, gepleisterde plint. Zesruits schuiframen onder segmentbogen, met luiken. Deeldeuren. Zadelak, muldenpan, lijstgoot, windveren. Aangebouwde schuur. Gevelsteen.

Poeldonk 11; 11A

Langgevelboerderij, 1930

Baksteen. Getoogde T-ramen met luiken. Mansarde dak, tuile du Nord, lijstgoot. Gevelsteen.

Poeldonk 14

Woonhuis, ca. 1900

Baksteen. Vergrote ramen. Zadelak, oud Hollandse pan, windveren. Gewijzigde arbeiderswoning.

Poeldonk 22; 24

Woonhuis, 1909

Baksteen, gepleisterde plint. T-ramen onder segmentbogen. Deeldeuren. IJzeren stalraampje. Zadeldak, oud Hollandse pan, windveren. Gevelsteen.

Duiker, 19e eeuw of ouder

Houten opbouw met hefmechanisme. Verwaarloosd en dichtgegooid.

Poeldonk 25

Brugwachterswoning, ca. 1920-30

Baksteen. Gewijzigde ramen. Zadeldak, oud Hollandse pan, brede lijstgoot. Bijgebouw, zadeldak.

Poeldonk 26

Woonhuis, 1899

Baksteen, gepleisterde plint. Gewijzigde schuiframen met luiken. Zadeldak, oud Hollandse pan. Gevelsteen. Dijkwoning.

Poeldonksedijk 5

Woonhuis, ca. 1950, Wederopbouwtrant

Baksteen. Gewijzigde ramen. Zadeldak met schildeinde, riet, overstek. Dijkwoning.

Poeldonksedijk 10, omgeving

Duiker, 19e eeuw of ouder

Bakstenen duiker. Houten opbouw met hefmechanisme. Hout. Gerestaureerd.

Poeldonksedijk 23

Kortgevelboerderij (18^e eeuw en ouder, verbouwd in 1977).

Handvorm baksteen, deels vernieuwd, deels geblokt gepleisterd. Kleine roederamen en zesruits ramen. Deeldeuren. Wolfdak, riet, dakkapellen. Schop onder schilddak. Gepotdekselde wanden. Put. Gevel, deels 1917. Op terp gelegen.

Reijndersveld 5; 5A

Schuur, (19^e eeuw)

Gepotdekseld hout, deels eternitplaten. Deeldeuren. Wolfdak, riet. Op terp gelegen.

Rijndonksestraat 3

Woonhuis, ca. 1910-20

Baksteen. Gewijzigde zesruits ramen. Zadeldak, oud Hollandse pan, geschulpte windveren.

Schijndelseweg 41/41A

Langgevelboerderij (midden 19e eeuw). Wolfsdak met riet en voet van Oudhollandse pannen. Schuurgedeelte is nu woning. Bijgebouw onder zadeldak met wolfseinden. Op erf een waterput.

Schuilenburg 1/1A

Langgevelboerderij (ca. 1900). Zadeldak met wolfs- en schildeinde, gedekt met riet en voet van Oudhollandse pannen. Schuur onder zadeldak met Oudhollandse pannen.

Spekstraat 3

Kortgevelboerderij woonhuis, (1737, 19^e eeuw en verbouwd 1970)

Handvorm baksteen, vlechtingen, ijsselsteen. Kleine roederamen met luiken. Dwarse deeldeuren. Wolfdak, riet, oud Hollandse pan. Jaarankers 1737.

Spekstraat 4: 6

Langgevelboerderij Dubbel woonhuis, (18°/19° eeuw, verbouwd 1939).

Baksteen, deels ijsselsteen, deels handvormsteen. Vlechtingen. Zesruits- en kleine roederamen. Zadeldak met wolfseinde, oud Hollandse pan, deels betonpan. Schop onder schilddak. Schouw en tegels aanwezig. Voorbeeld van oude boerderijsplitsing. Gevel nummer 6 uit ca. 1939.

Spekstraat 7

Hoekgevelboerderij, (1786, verbouwd ca. 1930)

Handvorm baksteen, deels gepleisterd in blokverband. T-ramen. Wolfdak, riet, muldenpan, golfplaat. Schuur onder zadeldak. Put, Delen woonhuis vernieuwd ca. 1930. Gevelsteen.

Spekstraat 9

Hoekgevelboerderij (19° eeuw en ouder, verbouwd 1970).

Baksteen, deels kalkzandsteenbeklamping. Deels ijsselsteen. Vernieuwde roederamen. Zadeldak, muldenpan. Gebint aanwezig. Achter de gevel van 1970 is de oudere nog aanwezig.

Spurkstraat 57

Kortgevelboerderij woonhuis, ca. 1930

Baksteen. Getoogde kruisramen. Zadeldak, oud Hollandse pan.

Spurkstraat 59/59A

Langgevelboerderij, ca. 1867

Handvorm baksteen. Kleine roederamen. Wolfdak, riet, oud Hollandse pan.

Spurkstraat 64

Langgevelboerderij woonhuis (1° helft 19° eeuw, verbouwd 1978/1979).

Baksteen. Zesruits schuiframen. Wolfdak, riet, oud Hollandse pan. Vrijwel geheel vernieuwd.

Spurkstraat 64A/64B

Kortgevelboerderij woonhuis, (1661, verbouwd ca. 1960)

Handvorm baksteen. Strooilagen, vlechtingen. Zijgevel vernieuwd. Ontlastingsboog in voorgevel. Ramen gewijzigd en vergroot ca. 1960. Dubbele deurdelen. Wolfdak, riet, oud Hollandse pan. Jaarankers. Hoger gelegen.

Spurkstraat 80

Kortgevelboerderij, (ca. 1945-50) Wederopbouwtrant

Baksteen. Gewijzigde ramen, betonnen stalramen. Dwarse deeldeuren. Wolfdak, muldenpan. Straatbeeldbepalend.

Spurkstraat 90

Langgevelboerderij (1869, verbouwd).

Baksteen. Kelder en opkamer. Tandlijst. Zesruits ramen met luiken. Boogramen in bedrijfsgedeelte. Zadeldak. Muldenpan. Schuur baksteen onder zadeldak, Hollandse pan.

St. Lambertusweg 7

Kortgevelboerderij (1e helft 19e eeuw). Zadeldak met schild- en wolfsdak. Voorgevel ca. 1950 geheel vernieuwd. Stalgedeelte recentelijk vernieuwd. Metselwerk deels in ijsselsteen. Bijgebouw onder schilddak.

St. Lambertusweg 14/14A

Langgevelboerderij (ca. 1900). Zadeldak met schild- en wolfseinde. Dwarsdeel. ramen van woonhuis en stal gewijzigd ca. 1950.

St. Lambertusweg 16

Kortgevelboerderij (ca. 1930). Wolfsdak. Detailleringen met kroonlijst, kruiskoziijnen en luiken.

St. Lambertusweg 19

Langgevelboerderij met dwarsdeel (ca. 1870). Wolfsdak. Dwarsdeel. Bijstaande schuur onder schilddak.

St. Lambertusweg 21

Langgevelboerderij (1897). Zadeldak. Schuur onder zadeldak met dwarsdeel en zijgevel met duivennisen.

St. Lambertusweg 25

Langgevelboerderij (ca. 1900). Wolfsdak. Dwarsdeel. Ramen deels gewijzigd ca. 1950.

St. Lambertusweg 31

Achtkantige molenromp (circa 1850). Muurvlak grotendeels bepleisterd. 2 woningen bijgebouwd in 2000.

Sterrenbos 2

Kortgevelboerderij (18e/midden 19e eeuw; zijmuren van latere datum). Rieten wolfsdak met voet van Oudhollandse pannen. Driebeukig gebint. Bijgebouwtjes onder zadeldak met Oudhollandse pannen, deels van ijsselsteen.

Sterrenbos 3

Anderhalflaags landhuis; (2^e kwart 19^e eeuw)

Mogelijk met oudere kern; onder schilddak met Oudhollandse pannen. Gepleisterde lijstgevels en portiek met zuilen en kapitelen; panelendeuren en deels zesruitsschuiframes met waaierzwikken. In de zijgevels dakkapellen onder zadeldakjes met driepasen en wangen. Muren van ijsselsteen. Lourdesgrot.

Theerestraat 84

Eenlaags huis (18e en 19e eeuw). Schilddak, waarbij dakvoet aan achterzijde beduidend lager ligt dan aan voorzijde. Dak gedekt met Oudhollandse pannen. Inwendig mogelijk tweebeukig.

Theerestraat 86

Boerderij met dwarshuis; XIX A en ca. 1960

Onder wolfs- en schilddag bedekt met betonpannen en riet met voet van Oudhollandse pannen.

Theerestraat 109

Boerderij (1^e helft 19e eeuw; verhoging van ca. 1900). Mansardedak met kruispannen.

Twijnmeer 52

Kortgevelboerderij met dwarsdeel (1^e helft van 19^e eeuw) 'De Woeste Hoeve'.

Wolfsdak zijgevel woonhuis in 1960 gedeeltelijk vernieuwd. Oudere ramen met kleine roedeverdeling, met hout beschoten schop onder zadeldak. Bakhuisjes onder zadeldak (circa 1900).

Venstraat 2

Kortgevelboerderij (1596)

Blijkens muurankers. in 19^e eeuw gewijzigd. Onder wolfsdak met Oudhollandse pannen. Gevel deels in ijsselsteen, deels vernieuwd. Gebint aanwezig. Schuur onder wolfsdak met Oudhollandse pannen., 19^e eeuw.

Venstraat 5/5A

Kortgevelboerderij (1820 blijkens ankers; vernieuwd ca. 1975). Wolfdak, gedekt met Oudhollandse pan-

nen. Woonhuisgedeelte lager dan stalgedeelte. Voorgevel in ijsselsteen. Vlechtingen tonen vroegere daklijn. Stal met schildeinde. Naast boerderij schuur onder zadeldak met schild- en wolfseinde. Inwendig met drieuikig gebint. Muren van boerderij en schuur witgeschilderd.

Venstraat 12

Kortgevelboerderij (ca. 1860, mogelijk in opzet nog 17e eeuw, ca. 1975 vernieuwd). Wolfsdak, gedekt met Oudhollandse pannen. Ramen en deur onder gemetselde rondbogen met fraaie geometrische roede-verdeling. Deurkalf met gesneden eierlijst (mogelijk nog 17e eeuw). Vlechtingen in voorgevel tonen vroegere daklijn. Muren witgeschilderd. Schuur onder zadeldak met schildeinde, bedekt met Oudhollandse pannen.

Vogelenzang 7

Langgevelboerderij (1924). Wolfsdak. Jaarsteen. Smeedijzeren sierankers.

Vossenholen 7

Langgevelboerderij (ca. 1900). Zadeldak. gedenksteen. Schuur onder zadeldak.

Wamberg 5

Langgevelboerderij, 1894

Baksteen, gepleisterde plint. Vervlechtingen. Ramen met kleine roede-verdeling. Luiken. Wolfdak. Verbeterte Hollandse pan.

Wamberg 8

Tuinmanswoning woonhuis, (1899).

Huis in T-vorm. Baksteen, vlechtingen, mozaïek in boogvelden. Geprofileerde kozijnen. Kleine roede-verdeling. Luiken. Samengesteld zadeldak. Opnieuw verbeterde Hollandse pan. Dak deels met overstek en windveer. Luifel boven deur en venster. Gevelsteen 1899 René van Rijckevorsel. Deel van landgoed De Wamberg.

Wolfsdreef 3

Langgevelboerderij (midden 19e eeuw).

Wolfsdak met betonnen pannen. Muren witgeschilderd. Schuur onder schilddak met Oudhollandse pannen, behorende bij langgevelboerderij. Eenbeukig gebint van vier traveeën, waarvan de stijltussenruimten met metselwerk zijn opgevuld. Bijgebouw onder zadeldak.

Woud 13

Kortgevelboerderij woonhuis (1856, verbouwd)

Baksteen. Kelder en opkamer. Ramen met kleine roede-verdeling (vernieuwde kozijnen). Wolfdak. Riet.

Woud 16

Adamme hoeve, kortgevelboerderij (1856).

Baksteen. Ramen met kleine roede-verdeling (kelder en opkamerraam dichtgemetseld). Dwarsdeeldeuren waarvan een is dichtgemetseld. Wolfdak. Golfplaat. Jaartal in baksteen gegraveerd, is na weghalen gepleisterde plint tevoorschijn gekomen. Vooringang naar tuin gericht.

Woud 25

Kortgevelboerderij woonhuis (1888, verbouwd).

"Hoeve Braakveld"

Baksteen. Kelder en opkamer. Vierruitsramen en ramen met kleine roede-verdeling. Luiken. Wolfdak, riet.

Woudseweg 5

T-boerderij; woonhuis, ca. 1930

Baksteen. T-ramen, luiken, betonnen stalramen. Zadeldak, muldenpan.

Woudseweg 7A

Kortgevelboerderij, 18^e/19^e eeuw

Gevel ijsselsteen, rest handvorm baksteen. Vlechtingen. Kleine roederamen, luiken. Wolfdak, riet. Overstek bedrijfsgedeelte vernieuwd.

Woudseweg 23

Langgevelboerderij (19^e eeuw)

Handvorm baksteen, vlechtingen. Gewijzigde raamindeling, deeldeuren. IJzeren stalramen. Zadeldak, oud Hollandse pan.

Zandstraat 45

Boerderij, (1909, verbouwd circa 1930)

Baksteen. Bovenlichten met verticale roeden. Kozijnen vernieuwd, met luiken. Deuren in bedrijfsdeel gewijzigd. Wolfdak. Muldenpan.

Zegenwerp 2

Eenlaags huis (1890). Zadeldak met romaanse pannen. Gevel met sierankers en versierde korfbogen boven ramen en deuren. Ramen met luiken. Schuurtje onder zadeldak met Oudhollandse pannen

Zegenwerp 3

Kortgevelboerderij (1e helft 19e eeuw, verbouwd ca. 1950). Hoog wolfsdak, gedekt met riet en voet van Oudhollandse pannen. Achterzijde met deel deur onder gemetselde korfboog.

Zegenwerp 4

Kortgevelboerderij "De Oude Hoeve", nu woonhuis (1e helft 19e eeuw, verbouwd in 1962). Hoog wolfsdak, gedekt met riet en voet van verbeterde Hollandse pannen. Driebeukig gebint.

Zegenwerp 7/7A

Eenlaags koetshuis (4e kwart 19e eeuw). Zadeldak, gedekt met kruispannen. Gevel met siermetselwerk en sierankers.

Zegenwerp 8

Boerderij (in 1965 ingrijpend vernieuwd). Schilddak met Oudhollandse pannen. Driebeukig gebint. Ernaast hooimijt, met riet gedekt. Bij ingang tweetal leeuwenkoppen. Put met mik.

Zegenwerp 9

Langgevelboerderij 'Balbroek' (1870 blijkens gevelsteen). Zadeldak, gedekt met Oudhollandse pannen. Voorgevel met zesruitsschuiframen en luiken. Zijgevel met geschulpte windveren. Bakhuis.

**Bijlage 2:
Aanlegvergunningenstelstel**

Werken en werkzaamheden

BODEM

1. Afgraven (verlagen)

- def: Het verwijderen van de bovenste bodemlaag/bodemlagen.
- doel: Verschraling: verwijderen van bemeste/verzuurde gronden
Tegengaan verdroging in verdroginggevoelige gebieden
Grondstoffenwinning (humus, zand, klei, leem)
Aanleggen van poelen
- effect: Verandering bodemprofiel
Verkleining afstand maaiveld-grondwater (ontwateringsdiepte)

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden (Landschap, Natuur en Cultuurhistorische waarden):

Vernatting

- Verlies aan waarden in de bodem (archeologische waarden, bodemkundige waarden)
- Verlies ecologische gradiënt bij slootkanten, poelen, laagtes en overig microreliëf
- Verlies microreliëf en aardkundige vormen (bv. oude stroomgeulen, steilranden)
- Verlies vegetatiewaarden

2. Ophogen

- def: Het opbrengen van grond van elders op de bestaande toplaag
- doel: Mogelijk maken van bouwactiviteiten door aanvoer van zand van elders
Opheffen van maaiveld-daling ten gevolge van inklinking
Verschraling door aanvoer van zand van elders
Bezanden van veengronden en gronden die geschikt moeten worden voor de bollenteelt
- effect: Verandering bodemprofiel
Vergroting afstand maaiveld-grondwater (ontwateringsdiepte)

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Verdroging
- Verschraling
- Verlies microreliëf en aardkundige vormen (bv. oude stroomgeulen, steilranden)
- Verlies vegetatiewaarden
- Verlies aan bodemleven

3. Vergraven

def : Het verwijderen van een of meerdere bodemlagen en het daarna weer opbrengen van grond, bestaand uit de oorspronkelijke toplaag en/of grond van elders.

doel: Het graven en opvullen van drainagesystemen en andere sleuven en kuilen

effect: Verandering bodemprofiel
Verandering waterhuishouding in de bodem

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Verschraling
- Verandering hydrologische situatie
- Verlies aan waarden in de bodem (archeologische waarden, bodemkundige waarden)
- Verlies microreliëf en aardkundige vormen (bv. oude stroomgeulen, steilranden)
- Verlies vegetatiewaarden
- Verlies aan bodemleven

4. Diepploegen en -woelen

def : Het vermengen, keren van (alle) lagen in het bodemprofiel, eventueel tot in de diepere ondergrond. (Eenmalige ingreep met blijvend effect)

doel: Verbetering bodemprofiel voor agrarisch gebruik

Vergroten bewortelingsdiepte

Vergroten berijdbaarheid

Verschraling

Mengen van kleigrond met onderliggend zand

effect: Homogenisatie van de bodem

Vernietiging bodemprofiel

Verandering waterhuishouding bodem

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Drastische wijziging bodem en daarmee groeiplaatscondities, leefomgeving bodemdieren etc.
- Verschraling
- Verandering hydrologische situatie; in gebieden met stagnerend grondwater kan doorbreking van een ondoorlatende laag in de bodem leiden tot verdroging omgeving en leeglopen vennen.
- Verlies aan waarden in de bodem (archeologische waarden, bodemkundige waarden)
- Verlies microreliëf
- Verlies vegetatiewaarden
- Verlies aan bodemleven

5. Egaliseren

- def: Het verwijderen van het microreliëf in de toplaag (feitelijk een combinatie van ophogen en afgraven)
- doel: Wateroverlast en droogtegevoeligheid binnen agrarisch perceel tegengaan
Verbetering van de bewerkbaarheid voor agrarisch gebruik
Opheffen niveauverschillen die het effect zijn van inklinking
- effect: Afvlakken van reliëf
Verandering waterhuishouding bodem

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Verandering hydrologische situatie
- Verlies aan waarden in de bodem (archeologische waarden, bodemkundige waarden)
- Verlies aan biotopen van microreliëf (bermen, hellinkjes, gradiënten hoogdag)

6. Indrijven van voorwerpen in de grond

- def: Diep in de grond indrijven van heipalen of andere voorwerpen
- doel: Draggers voor bouwwerken aanbrengen, damwanden plaatsen
- effect: Bouwen op slappe bodem is mogelijk, afschermen van delen van de bodem
Ondergrondse leidingen kunnen beschadigd worden

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- doorbreken ondoorlatende bodemlagen en daarmee verstoring van de (grond)waterhuishouding

WATERHUISHOUDING

7. Aanleg drainagestelsel

- def: Het aanbrengen van drainagebuizen in de grond, in het algemeen op een diepte van 80-110 cm -mv.
- doel: (Versterken) ontwatering van een of meerdere percelen
- effect: Lokale verlaging grondwaterstand -> perceel wordt droger

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Verlies aan waarden in de bodem (archeologische waarden)
- Verdroging -> verzuring
- Verlies aan natte levensgemeenschappen

8. Aanbrengen onderbemaling

- def: Bemalen van een of meerdere percelen, waardoor de grondwaterspiegel er lager staat dan in het omringende gebied.
- doel: Vergroten afstand maaiveldgrondwaterspiegel, droger maken perceel
- effect: Verlaging grondwaterstand -> perceel wordt droger
Aantrekken grondwater uit de omgeving -> omgeving wordt droger

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Verlies aan natte levensgemeenschappen
- Inklinking veenbodem (onomkeerbaar)
- Verdroging -> verzuring

9. Aanleggen van dammen

def: Aanbrengen van een permanent, stuwend obstakel over de gehele breedte van een watergang. Hoogte zodanig dat waterloop ten dele of volledig geblokkeerd wordt.

doel: Vasthouden water in een gebied (door verkleinen debiet)
Verminderen stroomsnelheid
Afsluiten waterloop

Afwatering gebied in andere richting dwingen

effect: Afname dynamiek in de waterloop

Alleen bij natuurlijke waterloop: afname variatie in oever en waterloop

Afname stroomsnelheid

Isolatie waterloop t.o.v. het stelsel van waterlopen

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Verlies aan levensgemeenschappen van stromend water
- Verlies variatie in biotopen in waterloop en oever -> verlies aan diversiteit
- Verlies natuurlijke karakter van waterloop (landschappelijk aspect)
- Vernatting
- Verminderen verdroging

10. Aanbrengen van stuwen

def: Aanbrengen van een stuwend obstakel waarvan de werking tijdelijk geheel of gedeeltelijk opgeheven kan worden.

doel: Verminderen stroomsnelheid
Vasthouden water in een gebied (verkleinen debiet)

effect: Vermindering dynamiek in waterloop

Alleen bij natuurlijke waterloop: afname variatie in oever en waterloop

Sterk wisselende stroomsnelheid

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Verlies aan levensgemeenschappen van stromend water
- Wegspoelen levensgemeenschappen bij openen stuw
- Verlies aan variatie in biotopen in waterloop en oever -> verlies aan diversiteit
- Verdwijnen natuurlijke karakter van waterloop (landschappelijk aspect)
- Vernatting
- Verminderen verdroging

11. Aanleggen, verbreden of verbeteren van sloten en greppels

def: Aanleggen van sloten of greppels, verbreden en/of uitdiepen van bestaande sloten en greppels.

doel: Verbeteren ontwatering agrarische gronden.

effect: Verkleining afstand maaiveld-grondwaterspiegel (ontwateringsdiepte)
Vergroten oppervlakkige afstroming neerslagwater
Droger worden omgeving
Verlies aan levensgemeenschappen van slootkanten door steiler worden talud

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden

- Aantrekken kwelstromen in nieuwe of uitgediepte sloten -> voor natuur waardevol kwelwater wordt afgevoerd en bereikt maaiveld niet
- Verdroging omgeving -> verlies aan natte biotopen, verzuring
- Tijdelijke en blijvende schade aan levensgemeenschappen van sloten en slootkanten
- Toename extremen in waterafvoer -> moeilijker bestaan voor levensgemeenschappen van sloten en slootkanten
- Verlies aan waterplanten (door schonen en door verandering in waterafvoer en beek-profiel)-> verbraseming; slechtere waterkwaliteit
- Verandering percelering (landschappelijk/cultuurhistorisch aspect)
- Verandering karakter sloten en greppels (landschappelijk aspect)

12. Dempen sloten en greppels

def: Dichten van sloten of greppels met van elders aangevoerde grond
doel: Verkleinen waterafvoer van agrarische gronden
Wijzigen perceelsindeling
effect: Natter worden van omliggende gebied
Afname totale slootlengte

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Verlies aan biotopen voor levensgemeenschappen van sloten, slootkanten
- Verdwijnen verbindingzone voor planten en dieren
- Vernatting omgeving
- Verandering kavelpatroon

13. Dempen van kleine geïsoleerde wateren

def: Dichten van kleine wateren (poelen, vennen, wielen, afgesneden meanders) met van elders aangevoerde grond
doel: Egaliseren agrarisch perceel
Vergroting oppervlak agrarisch bruikbare grond
Efficiëntere bewerking agrarische grond mogelijk maken
effect: Verlies aan kleine wateren
Egalisatie landschap
Toename kwel in directe omgeving

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden

- Verlies aan biotopen voor levensgemeenschappen van poelen, vennen, oevers
- Verlies aan voortplantingsplaatsen voor amfibieën
- Vernatting directe omgeving

14. Aanbrengen oeversbeschoeiing:

def : Het aanbrengen van houten of betonnen versteviging op of voor een oever

doel: Tegengaan van wegslaan van de oevers door waterstroming of golfslag

effect: Stabilisatie oevers (plaats en vorm)

Verloren gaan natuurlijke oever

Onderbreking gradiënt nat-droog

Oever wordt hoger en steiler (90° t.o.v. wateroppervlak)

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Oevers worden niet-passeerbare barrières voor veel diersoorten (o.a. das, egel, kikker), en kosten daardoor dierenlevens
- Verdwijnen of aantasting van groeiplaats voor oevervegetaties
- Verdwijnen natuurlijke oevers en variatie daarin (bv. nestgelegenheid voor ijsvogels).

BEPLANTINGEN

15. Rooien van houtgewas

def : Het verwijderen van bomen en/of struiken (solitairen of in de vorm van bos, houdsingels, houtwallen)

doel: Verwijderen van ziek plantmateriaal

Onderhoud - uitdunning

Hinder voor agrarische bedrijfsvoering verminderen

effect: Grotere openheid landschap

Verlies aan beschutting, schaduw

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden

- Verlies aan biotopen voor levensgemeenschappen van struweel, houtwallen, bos
- Verlies aan oriëntatiepunten en -lijnen voor veel diersoorten (o.a. vlinders, vleermuizen, marterachtigen)
- Verlies aan slaap/schuilplaatsen, nestgelegenheid, dekking tegen weersomstandigheden
- Grotere openheid, betekent soms toename leefgebied weidevogels
- Verlies aan landschapselementen (landschappelijk, cultuurhistorisch aspect)

16. Aanplanten van houtgewas (uitgezonderd: boomteelt)

def : Het planten van bomen en/of struiken

doel: Vergroten natuurwaarden, landschappelijke kwaliteit

Houtproductie

Bescherming tegen wind

effect: Verminderen openheid landschap

Toename houtgewas/landschapselementen

Meer beschutting, schaduw

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Toename biotopen voor levensgemeenschappen van struweel, houtwallen, bos e.d.

- Nieuwe oriëntatiepunten en -lijnen voor veel diersoorten
- Beschutting voor planten en dieren
- Minder openheid, kan verlies betekenen voor leefgebied weidevogels
- Ander landschapsbeeld

17. Omzetten van grasland in bouwland of sierteeltgrond

def: Verwijderen gras en aanplanten of inzaaien van andere gewassen

doel: Gebruik grond voor de teelt van gewassen voor voedselproductie of productie van diervoeders

effect: Grasland verdwijnt, perceel krijgt andere functie

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Verlies aan graslandvegetaties en bijbehorende fauna
- Fourageerplaats voor enkele diersoorten gaat verloren (o.a. das)
- Verkleining areaal weidevogelgebied

18. Omzetten van grasland in boomkwekerij

def: Verwijderen gras en aanplanten van gewassen of jonge bomen, die permanent een bepaalde hoogte (soms meer dan 1m) hebben

doel: Gebruik grond voor het opkweken van sierteelten of bomen

effect: Grasland verdwijnt, perceel krijgt functie van sierteeltgrond of boomkwekerij

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Verloren gaan van graslandvegetaties en bijbehorende fauna
- Fourageerplaats voor enkele diersoorten verdwijnt (o.a. das)
- Verkleining areaal weidevogelgebied
- Verandering landschapsbeeld (openheid gaat verloren)

19. Omschakeling van bouwland naar boomteelt

def: Het aanplanten van gewassen of jonge bomen, die permanent een bepaalde hoogte (soms meer dan 1m) hebben

doel: Gebruik grond voor het opkweken van sierteelten of bomen

effect: Akkerbouwgrond verdwijnt, perceel krijgt functie van sierteeltgrond of boomkwekerij

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Verloren gaan van biotoop voor soorten / Fourageerplaats, die (deels) afhankelijk zijn van akkerbouwgronden
- Verandering landschapsbeeld (openheid gaat verloren)

INFRASTRUCTUUR EN ONTSLUITING

20. Aanbrengen van verhardingen

def: Het bestraten of asfalteren van de bodem

doel: Tegengaan vervuiling bodem en grondwater (bv. door aanleg mestplaat, ondergrond voor containerteelt)
Aanleggen ontsluitingspad in weilanden of akkers
effect: Afsluiting bodem
Oppervlakkige afvoer neerslag (met evt. verontreiniging) naar randen verharding

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Biotop voor soorten die in de bodem leven gaat verloren
- Verharding is barrière voor kleine diersoorten (o.a. muizen, amfibieën, insecten)
- Vermindering infiltratie kan groeiplaats vegetatie in de directe omgeving beïnvloeden
- Archeologisch interessante bodem wordt ontoegankelijk
- Verstening buitengebied

21. Aanbrengen van ondergrondse leidingen:

def: Vergraven en eventueel plaatselijk rooien van houtgewas
doel: Leggen van diverse leidingen
effect: als bij vergraven en rooien houtgewas

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden:

- Als bij vergraven en rooien houtgewas

22. Wijzigen perceelsindeling

def: Verwijderen bestaande perceelsgrenzen en/of aanbrengen nieuwe perceelsgrenzen (sloten, afrasteringen, hagen, houtwallen)
doel: Efficiënter gebruik van agrarische grond mogelijk maken, veldsituatie aanpassen aan eigendomssituatie
effect: Verdwijnen van perceelsgrenzen
Nieuwe perceelsgrenzen

Mogelijke gevolgen voor LNC-waarden

- het verkavelingspatroon verandert
- patroon van watergangen verandert
- schaalvergroting/schaalverkleining
- verdwijnen/toevoegen verbindingswegen (perceelsranden) en oriëntatielijnen voor sommige diersoorten

**Handleiding duurzame locaties en duurzame
projectlocaties voor de intensieve veehouderij**

**Handleiding duurzame locaties en duurzame
projectlocaties voor de intensieve veehouderij**

Datum
2 december 2003
vastgesteld door
Gedeputeerde Staten

INHOUD

1	Inleiding	.5
2	Opbouw	.5
3	Achtergrond	..6
4	Beleidskader	..7
4.1	Duurzaamheid	7
4.2	Planologisch kader streekplan	8
4.3	Revitalisering Landelijk Gebied	10
5	Beoordelingskader11
5.1	Omvang bedrijf	11
5.2	Beoordeling duurzame locatie en duurzame projectlocatie	.12
5.3	Procedure	.13
6	Beoordelingstabel duurzame locaties15
6.1	Randvoorwaarden vanuit de streekplanzonering (GHS en AHS)	..15
6.2	Overige randvoorwaarden	.19
7	Beoordelingstabel duurzame projectlocaties29
7.1	Randvoorwaarden vanuit de streekplanzonering (AHS)	.29
7.2	Overige randvoorwaarden	.31
Bijlage 1	Omvang bedrijven in verband met MER en IPPC41

1 Inleiding

Voorliggende handleiding vormt het toetsingskader voor Gedeputeerde Staten voor de beoordeling van duurzame locaties en duurzame projectlocaties voor de intensieve veehouderij.

De handleiding geeft een nadere invulling en verduidelijking van het in het Streekplan Noord-Brabant 2002, het Koepelplan “Reconstructie aan zet” (2001) en de uitgangspuntennota “Hand aan de ploeg voor West-Brabant” (2001) geformuleerde provinciaal beleid met betrekking tot duurzame locaties en duurzame projectlocaties voor de intensieve veehouderij. Dit provinciaal beleid is de afgelopen jaren op enkele punten nader ingevuld en aangevuld met nieuwe inzichten (o.a. naar aanleiding van het “akkoord van Cork” in juli 2003). De handleiding is bedoeld als ondersteuning voor de planvorming in het kader van de Revitalisering Landelijk Gebied (RLG), welke plannen worden vastgelegd in Reconstructieplannen en (voor West-Brabant) Gebiedsplannen, voor het ruimtelijk ordeningsbeleid van gemeenten en voor het beoordelen door de provincie van initiatieven en plannen in het kader van de ruimtelijke ordening.

Over een concept van deze handleiding hebben Gedeputeerde Staten advies gevraagd aan de Provinciale Planologische Commissie (PPC) en de Provinciale Commissie Landelijk Gebied (PCLG).

2 Opbouw

De handleiding is als volgt opgebouwd:

- Achtergrond: Hier wordt kort de positie van duurzame (project)locaties aangegeven.
- Beleidskader: In het Streekplan is aangegeven in welke gebieden onder voorwaarden duurzame (project)locaties mogelijk zijn en welke ontwikkelingen mogelijk zijn op een duurzame (project)locatie. Daarnaast bieden ook de in het kader van RLG op te stellen Reconstructieplannen en Gebiedsplannen een ruimtelijk kader.
- Beoordelingskader: In algemene zin wordt aangegeven op welke wijze tot een beoordeling van duurzame (project)locaties moet worden gekomen en welke procedure hiervoor geldt.
- Beoordelingstabel duurzame locaties: In de beoordelingstabel wordt op basis van provinciaal en rijksbeleid aangegeven met welke aspecten bij de beoordeling van duurzame locaties rekening dient te worden gehouden en op welke wijze dit dient te gebeuren.
- Beoordelingstabel duurzame projectlocaties: In de beoordelingstabel wordt op basis van provinciaal en rijksbeleid aangegeven met welke aspecten bij de beoordeling van duurzame projectlocaties rekening dient te worden gehouden en op welke wijze dit dient te gebeuren.

3 Achtergrond

In het kader van de Revitalisering Landelijk Gebied (RLG) zijn de begrippen duurzame locatie en duurzame projectlocatie voor de intensieve veehouderij ontwikkeld. In het Streekplan hebben deze begrippen een verankering in het ruimtelijk ordeningsbeleid van de provincie gekregen en zijn deze als volgt gedefinieerd:

Duurzame locatie intensieve veehouderij

Een bestaand agrarisch bouwblok met een zodanige ligging dat het zowel vanuit milieu-oogpunt (ammoniak, stank en dergelijke) als vanuit ruimtelijk oogpunt (natuur, landschap en dergelijke) verantwoord is om het te laten groeien tot een bouwblok van maximaal 2,5 hectaren voor een intensieve veehouderij.

Een locatie kan ook bij een kleiner oppervlak dan 2,5 ha. als duurzaam worden aangemerkt. Daarnaast zijn er bestaande situaties waarbij het vigerende bouwblok groter is dan 2,5 ha.; ook in deze gevallen kan er sprake zijn van duurzame locaties.

Duurzame projectlocatie intensieve veehouderij

Een locatie met een zodanige ligging dat het zowel vanuit milieu- oogpunt als vanuit ruimtelijk oogpunt verantwoord is om daar enkele bouwblokken voor intensieve veehouderijen te projecteren. Op een duurzame projectlocatie intensieve veehouderij is dus nieuwvestiging mogelijk. De omvang van een duurzame projectlocatie ligt in de orde van grootte van 10 hectaren.

Duurzame projectlocaties zijn alleen mogelijk in landbouwontwikkelingsgebieden, omdat alleen in deze gebieden nieuwvestiging van intensieve veehouderijen is toegestaan.

De beoordeling of locaties of projectlocaties duurzaam zijn, dient door gemeenten in het kader van het bestemmingsplan of een zelfstandige projectprocedure (artikel 19 WRO) te worden gemaakt. Het streekplan geeft aan binnen welke gebiedscategoriën van het streekplan duurzame (project)locaties aan de orde kunnen zijn. De Reconstructie- en Gebiedsplannen hebben de mogelijkheid om dit streekplankader nader in te vullen. Deze in het kader van RLG op te stellen plannen moeten aangeven in welke gebieden de intensieve veehouderij zal moeten afbouwen (de extensiveringsgebieden) en in welke gebieden cq op welke locaties onder voorwaarden ontwikkelingsmogelijkheden voor de intensieve veehouderij aanwezig zijn (de verwevings- en landbouwontwikkelingsgebieden).

Zowel voor gemeenten als voor reconstructie- en gebiedscommissies is het dus van belang om duidelijkheid te hebben over in welke gebieden en onder welke voorwaarden duurzame locaties en duurzame projectlocaties kunnen voorkomen. Ook voor de provincie, in haar rol als planbegeleider/-toetser is het van belang om op eenduidige wijze te kunnen adviseren en oordelen over initiatieven ten aanzien van duurzame locaties en duurzame projectlocaties voor de intensieve veehouderij.

Indien men wil afwijken van de gehanteerde definities van duurzame (project)locaties zal een streekplanafwijkingprocedure moeten worden gevolgd. Dit vereist uiteraard een

zorgvuldige onderbouwing en een goed vooroverleg. Reconstructieplannen bieden een wettelijk kader hier rechtstreeks in te voorzien.

4 Beleidskader

4.1 Duurzaamheid

Een duurzame ontwikkeling is gericht op het bereiken van een meerwaarde ten aanzien van economie, ecologie en maatschappij. In het streekplan zijn deze belangen integraal afgewogen.

Ten aanzien van een duurzame ontwikkeling van de intensieve veehouderij spelen een drietal duurzaamheidsaspecten:

1. Duurzaamheidscriteria locatie
2. Duurzaamheidscriteria productiewijze
3. Duurzaamheidscriteria op gebiedsniveau

Duurzaamheidscriteria locatie

Het RO-, water-, natuur-, landschaps- en milieubeleid geven kaders voor waar en onder welke voorwaarden ontwikkeling van intensieve veehouderij mogelijk is. Dit op basis van de afweging tussen het beschermen van kwetsbare waarden en functies en het geven van voldoende ontwikkelingsmogelijkheden (zoals de grootte van het bouwblok) voor de intensieve veehouderij.

Binnen RLG worden deze kaders middels de integrale zonering nader uitgewerkt. In de paragrafen 6 en 7 worden vanuit verschillende beleidscategorieën randvoorwaarden geformuleerd voor de duurzame ontwikkeling van locaties.

Duurzaamheidscriteria productiewijze

Via wet- en regelgeving (mestbeleid, welzijnseisen, e.d.) en maatschappelijke wensen (biologische productiewijze, voedselveiligheid) worden eisen gesteld aan de productiewijze. De markt en het (EU-)beleid bepalen in belangrijke mate het economisch perspectief. Op deze aspecten wordt in deze handleiding niet verder ingegaan¹.

Duurzaamheidscriteria op (regionaal) gebiedsniveau

Er zal een balans moeten zijn tussen gebieden waar gestreefd wordt naar uitplaatsing van intensieve veehouderij en gebieden waar ruimte is voor ontwikkeling van bedrijven die elders geen ontwikkelingsmogelijkheden meer hebben. Ten aanzien van deze balans is in het kader van RLG vastgesteld dat groei in de landbouwontwikkelings- en verwevingsgebieden gekoppeld is aan een meer dan evenredige krimp in de extensiveringsgebieden en dat er geen uitplaatsing zonder inplaatsing zal plaatsvinden. In de toelichtende tekst van het streekplan is aangegeven dat nieuwvestiging van intensieve veehouderij aan de orde kan zijn als er onvoldoende geschikte (bestaande) bouwblokken

¹ Aan deze duurzaamheidscriteria wordt verder inhoud gegeven in het project “Op weg naar een duurzame intensieve veehouderij in Brabant”, dat als doel heeft om met behulp van een “Menukaart duurzame intensieve veehouderij” het provinciaal bestuur concrete en praktisch uitvoerbare voorstellen voor te leggen, op basis waarvan de transitie naar een duurzame veehouderij, tesamen met de maatschappelijke partners, ter hand kan worden genomen.

vrijkomen voor de opvang van intensieve veehouderijen die moeten worden verplaatst uit kwetsbare gebieden of vanwege stedelijke uitbreidingen.

4.2 Planologisch kader streekplan

In het streekplan wordt voor het landelijk gebied een indeling gemaakt in de Groene en de Agrarische Hoofdstructuur (GHS en AHS). De GHS en AHS zijn beide onderverdeeld in twee hoofdzones, namelijk GHS-natuur, GHS-landbouw, AHS-landschap en AHS-landbouw. Deze indeling is nader onderverdeeld in subzones. De mogelijkheden voor duurzame (project)locaties verschillen per subzone.

In de onderstaande tabel is aangegeven in welke subzones onder voorwaarden mogelijkheden voor duurzame (project)locaties aanwezig zijn.

Hoofdzone	Subzone	Onder voorwaarden mogelijkheden voor:	
		Duurzame locaties	Duurzame projectlocaties
GHS-Natuur	Natuurparels	Nee	Nee
	Overig bos- en natuurgebied	Nee	Nee
	Ecologische verbindingzones	Nee	Nee
GHS-Landbouw	Leefgebied kwetsbare soorten: weidevogels	Ja	Nee
	Leefgebied kwetsbare soorten: overig	Nee	Nee
	Leefgebied struweelvogels	Ja	Nee
	Natuurontwikkelingsgebied	Nee	Nee
AHS -Landschap	Leefgebied dassen: gelegen in RNLE	Ja	Nee
	Leefgebied dassen: niet gelegen in RNLE	Ja	Ja
	Waterpotentiegebied	Ja	Nee
	RNLE-Landschapsdeel	Ja	Nee
AHS-Landbouw	Zoekgebied veeverdichtingsgebieden	Ja	Ja
	Vestigingsgebied glastuinbouw	Ja	Ja
	Mogelijk doorgroeigebied glastuinbouw	Ja	Ja
	Glasboomteeltgebied	Ja	Ja
	AHS-overig	Ja	Ja

Het streekplanbeleid is gericht op zuinig ruimtegebruik. Centraal staat het agrarisch hergebruik van vrijkomende (agrarische) bouwblokken boven het toestaan van nieuwe bouwblokken.

In Noord-Brabant hebben veel intensieve veehouderijbedrijven meerdere locaties. Het samenvoegen van locaties op een duurzame locatie is een optie die past binnen zuinig ruimtegebruik.

Nieuwe bouwblokken op duurzame projectlocaties zijn dus alleen mogelijk als er geen reële mogelijkheden aanwezig zijn om gebruik te maken van vrijkomende bouwblokken of locaties waar het bedrijf kan samenvoegen.

Het streekplan maakt ten aanzien van de ontwikkelingsmogelijkheden van de landbouw onderscheid in: nieuwvestiging, omschakeling en uitbreiding van het bouwblok. Daarnaast zijn er nog de begrippen: hervestiging en samenvoegen locaties.

Hieronder zijn deze begrippen omschreven.

- *Nieuwvestiging*
De projectie van een agrarisch bouwblok op een locatie die volgens het ter plaatse geldende bestemmingsplan niet is voorzien van een bouwblok.²
- *Omschakeling*
Het omzetten van een bouwblok van de ene agrarische bedrijfsvorm in een andere agrarische bedrijfsvorm of het omzetten van een niet-agrarisch bouwblok in een agrarisch bouwblok.³ Omschakeling wordt dus niet beschouwd als nieuwvestiging. Omschakeling van een niet-agrarisch bouwblok naar een agrarisch bouwblok voor de intensieve veehouderij is conform het streekplan overigens alleen mogelijk in de AHS-Landbouw; in de GHS en in de AHS-Landschap moet een duurzame locatie altijd een bestaand agrarisch bouwblok betreffen.
- *Uitbreiding bouwblok*
Het vergroten van een bestaand (vigerend) agrarisch bouwblok ten behoeve van de continuering van de huidige agrarische bedrijfsvorm.
- *Hervestiging*
Het overnemen van een (vigerend) agrarisch bouwblok door een agrariër die elders een (vigerend) agrarisch bouwblok verlaat. Hervestiging komt dus neer op het verplaatsen van een activiteit van het ene agrarische bouwblok naar het andere agrarische bouwblok. Planologisch verandert op de locatie waar de activiteit naartoe wordt verplaatst niets, tenzij sprake is van een andere agrarische bedrijfsvorm. In dat geval is er sprake van hervestiging in combinatie met omschakeling. Ook vanuit milieu-oogpunt behoeft er niets te veranderen (de milieuvergunning is gekoppeld aan de locatie), tenzij sprake is van een verandering in aard of aantal van de te houden dieren.
- *Samenvoegen locaties*
Het samenvoegen van één of meerdere locaties op een reeds bestaande locatie. Dit zal vrijwel altijd leiden tot uitbreiding van het bouwblok.

² Volgens de streekplandefinitie is er alleen sprake van nieuwvestiging als de nieuwvestigingslocatie niet is voorzien van een **agrarisch** bouwblok en is er dus ook sprake van nieuwvestiging als er op de nieuwvestigingslocatie al wel een niet-agrarisch bouwblok aanwezig is. Conform de streekplantekst valt echter de omzetting van een niet-agrarisch bouwblok in een agrarisch bouwblok onder “omschakeling” en niet onder “nieuwvestiging”. Voor deze laatste interpretatie wordt gekozen en de tegenstrijdigheid tussen streekplandefinitie en streekplantekst zal middels een (correctieve) herziening van het streekplan worden opgeheven.

³ Volgens de streekplandefinitie is er alleen sprake van omschakeling bij het overstappen van de ene **agrarische** bedrijfsvorm in een andere agrarische bedrijfsvorm. Conform de streekplantekst wordt echter ook de omzetting van een niet-agrarisch bouwblok in een agrarisch bouwblok als “omschakeling” beschouwd. Voor deze laatste,

Het streekplanbeleid ten aanzien van duurzame locaties voor de intensieve veehouderij is:

- geen nieuwvestiging; een duurzame locatie betreft per definitie een bestaande locatie;
- hervestiging kan;
- omschakeling kan (omschakeling van een *niet-agrarisch* bouwblok is alleen mogelijk in de AHS-Landbouw);
- uitbreiding bouwblok kan tot maximaal 2,5 hectare.

Het streekplanbeleid ten aanzien van duurzame projectlocaties voor de intensieve veehouderij is:

- nieuwvestiging kan;
- hervestiging kan;
- omschakeling kan (omschakeling van een niet-agrarisch bouwblok is alleen mogelijk in de AHS-landbouw);
- uitbreiding bouwblok kan : er is geen maximale maatvoering opgenomen; de totale omvang van een projectlocatie bedraagt ca. 10 ha.

Mestbewerking

Conform het streekplan is in bijzondere gevallen vestiging van een mestbewerkingsinstallatie mogelijk op een duurzame (project)locatie voor de intensieve veehouderij. Het “bijzondere” betekent dat deze locaties pas als stap 3 aan de orde kunnen komen als het zogenoemde “stappenplan mestlocaties” conform het streekplan (pag 127) is doorlopen. Dat wil zeggen dat eerst locaties moeten worden gezocht die voldoen aan stap 1: bedrijventerrein, veeverdichtingsgebied, vestigingsgebied glastuinbouw, terreinen voor rioolwaterzuiveringsinstallaties of stortplaatsen. Als dit aantoonbaar niet tot resultaten leidt, komen locaties aan bod die voldoen aan stap 2: bouwblokken gelegen in een landbouwontwikkelingsgebied. Als ook dit niet tot resultaten leidt komen locaties aan bod die voldoen aan stap 3. In de praktijk betekent dit dat in stap 3 alleen nog duurzame locaties aan de orde zijn, omdat duurzame projectlocaties altijd gelegen zijn in een landbouwontwikkelingsgebied (stap 2).

De capaciteit van een mestbewerkingsinstallatie op een duurzame locatie of op een duurzame projectlocatie mag niet meer bedragen dan 25.000 ton per jaar.

4.3 Revitalisering Landelijk Gebied

Het reconstructieplan cq het gebiedsplan zal een ruimtelijk kader bieden. In het reconstructieplan cq gebiedsplan zal, middels de integrale zonerings, worden aangegeven in welke gebieden duurzame locaties en duurzame projectlocaties mogelijk zijn. Dit zal veelal een nadere afweging en inkadering zijn van de uitgangspunten uit het RO-, milieu-, natuur-, landschaps- en waterbeleid.

breder, interpretatie wordt gekozen en de tegenstrijdigheid tussen streekplandefinitie en streekplantekst zal middels een (correctieve) herziening van het streekplan worden opgeheven.

In de terminologie van de Revitalisering landelijk Gebied zullen duurzame locaties voor de intensieve veehouderij uitsluitend te vinden zijn binnen de landbouwontwikkelings- en verwevingsgebieden en niet in de extensiveringsgebieden. In verwevingsgebieden kunnen de bestaande agrarische locaties duurzame locaties zijn, mits de omgevingskwaliteiten in brede zin (natuur, landschap, water, milieu, e.d.) dat toelaten. De insteek in verwevingsgebieden met betrekking tot duurzame locaties betreft al met al een “ja mits”- en tegelijkertijd een maatwerk-benadering. In paragraaf 6 van deze handleiding wordt deze benadering nader gepreciseerd door de randvoorwaarden te benoemen die vanuit de verschillende omgevingsaspecten aan duurzame locaties worden gesteld.

Duurzame projectlocaties voor de intensieve veehouderij zullen uitsluitend in landbouwontwikkelingsgebieden te vinden zijn. Gezien de omvang van een duurzame projectlocatie (circa 10 hectaren) en de mogelijkheid hier nieuwe intensieve veehouderijen te vestigen, dient een dergelijke locatie of het gebied waarbinnen een dergelijke locatie ligt als een landbouwontwikkelingsgebied conform de Reconstructiewet te worden betiteld.

5 Beoordelingskader

5.1 Omvang bedrijf

Een bedrijf zal een bepaalde omvang moeten hebben om economisch duurzaam te zijn. Ontwikkeling naar een bedrijf van de toekomst (bedrijf met een omvang van wat over 10-15 jaar als perspectiefrijke omvang noodzakelijk wordt geacht) dient mogelijk te zijn om te kunnen spreken van een duurzame (project)locatie.

Voor het bepalen of de locatie voldoende duurzaam is voor een dergelijke ontwikkeling is het van belang om te weten wat een dergelijke ontwikkeling betekent ten aanzien van de impact op het milieu (met name stank en ammoniak) en op de ruimte (omgevingskwaliteiten in brede zin).

Ontwikkeling naar bedrijf van de toekomst kan als minimumvariant worden gezien waaraan een duurzame (project)locatie zal moeten voldoen. Welke omvang en bijbehorende impact op milieu en ruimte hieraan is verbonden, is sterk afhankelijk van ontwikkelingen in markt en maatschappij, de bedrijfsspecifieke situatie en strategie van de ondernemer. Zo is bijvoorbeeld de noodzakelijke omvang en bijbehorende impact voor een zeugenbedrijf van een andere orde dan die voor een vleesvarkensbedrijf. Het is dan ook niet doenlijk om algemene normen vast te stellen voor de omvang en impact van bedrijven.

Om een beeld te krijgen van de omvang van het bouwblok in relatie tot het aantal gehouden dieren is als voorbeeld een toekomstgericht gesloten varkensbedrijf van 350 zeugen met 2100 vleesvarkens (en bijbehorende biggen) genomen. De omvang van het totale bouwblok (inclusief erfbeplanting, aan- en afvoerwegen, mestopslag, voersilo's, woonhuis e.d.) bedraagt op basis van de huidige praktijk dan ongeveer 1,75 ha. Door efficiënt te bouwen kan dit echter omlaag worden gebracht tot ongeveer 1,25 ha. Op een bouwblok van 2,5 ha kunnen bij een efficiënte indeling zelfs 3 tot 4 keer zoveel dieren (dus 1050 -1400 zeugen met 6300 - 8400 vleesvarkens) worden gehouden.

Vigerende bouwblokken voor intensieve veehouderijen die nu al groter zijn dan 2,5 hectaren (en ingevuld met bedrijfsbebouwing) kunnen niet verkleind worden, onder andere in verband met planschade-aspecten. In zo'n geval wordt de huidige situatie erkend en vastgelegd/bevoren en kan er dus sprake zijn van een duurzame locatie, bijvoorbeeld in een verwevingsgebied, met een bouwblok groter dan 2,5 ha.

5.2 Beoordeling duurzame locatie en duurzame projectlocatie

Hergebruik boven nieuwvestiging

Centraal uitgangspunt van het streekplan is zuinig ruimtegebruik, waarbij is aangegeven dat het agrarisch hergebruik van bestaande bouwblokken centraal staat boven het toestaan van nieuwe bouwblokken. Dat betekent dat duurzame projectlocaties (met mogelijkheden voor nieuwvestiging!) alleen aan de orde zijn als, uit onafhankelijk onderzoek, blijkt dat er binnen het desbetreffende reconstructiegebied geen alternatieve bestaande locaties beschikbaar zijn. Bij het bepalen van deze mogelijkheden speelt het tijds- of kostenaspect in eerste instantie geen doorslaggevende rol. Uit het (onafhankelijk) onderzoek moet voldoende moeten blijken welke inspanningen zijn verricht bij het zoeken naar vrijgekomen of vrijkomende locaties en moet per onderzochte locatie kunnen worden gemotiveerd waarom een bepaalde locatie wel of niet geschikt is voor de vestiging van het bedrijf.

Wijze van beoordeling

Binnen de aanduiding duurzame (project)locaties is een gradatie in ontwikkelingsmogelijkheden mogelijk. Ook is de benodigde ontwikkelingsruimte sterk afhankelijk van het type bedrijf en de strategie van de ondernemer. Zo zullen niet alle duurzame locaties geschikt zijn voor bouwblokken van 2,5 ha, maar kunnen desondanks nog voldoende ontwikkelingsruimte hebben (zeker als efficiënt wordt gebouwd binnen het bouwblok en allerlei emissiereducerende maatregelen worden getroffen) voor een duurzame economische ontwikkeling voor de komende 10 tot 15 jaar. Kortom, een locatie voor intensieve veehouderij kan in bepaalde gevallen ook bij een kleinere oppervlakte dan 2,5 ha. als duurzaam worden aangemerkt. Ook binnen duurzame projectlocaties is een verscheidenheid aan ontwikkelingsmogelijkheden mogelijk en is maatwerk, afgestemd op de specifieke lokale omstandigheden en de strategie van de betrokken ondernemer(s), noodzakelijk.

Deze constatering maakt dat het vooraf concreet bestempelen van bestaande locaties als duurzame locaties, evenals het op voorhand concreet begrenzen en bestempelen van duurzame projectlocaties niet goed mogelijk is. Vanuit het oogpunt van speculatie en eventuele prijsopdrijving lijkt het op voorhand aanduiden van locaties ook niet wenselijk.

Het begrip duurzame (project)locatie moet daarom veeleer als een bepaalde manier van toetsen van concrete initiatieven worden gezien. In paragraaf 4.2. is al aangegeven in welke (sub)zones van het streekplan geen respectievelijk (onder voorwaarden) wel mogelijkheden bestaan voor duurzame locaties en/of duurzame projectlocaties. Voor zover de streekplanzoning duurzame (project)locaties mogelijk maakt is in hoofdstuk 6 respectievelijk 7 middels een beoordelingstabel voor duurzame locaties respectievelijk

duurzame projectlocaties aangegeven met welke randvoorwaarden rekening dient te worden gehouden bij de beoordeling van dergelijke locaties. Deze randvoorwaarden zijn afkomstig uit het rijks- en provinciaal beleid en zijn nader uitgewerkt ten behoeve van het kunnen maken van een beoordeling van duurzame (project)locaties. De beoordeling is alleen gericht op de effecten van(uit) het agrarisch bouwblok.

Voor een beoordeling of sprake is van een duurzame (project)locatie dient in eerste instantie door de initiatiefnemer zelf te worden aangegeven op welke wijze met de thema's in de beoordelingstabel rekening is gehouden. Dit kan worden gezien als een integrale omgevingstoets. Zeker bij duurzame projectlocaties zal gezien de te verwachten omvang van de hier nieuw te vestigen bedrijven waarschijnlijk ook een MER(beoordelings)plicht gelden. De gemeente is uiteindelijk verantwoordelijk voor een benodigde herziening van het bestemmingsplan, wijzigingsplan of zelfstandige projectprocedure (Artikel 19-1, WRO).

Voor een aantal thema's geldt dat als een locatie hier negatief op scoort er geen sprake kan zijn van een duurzame (project)locatie. Bijvoorbeeld wanneer sprake is van ligging binnen 250 meter van een voor verzuring zeer kwetsbaar bos- en natuurgebied volgens de definitie in het Streekplan en de PUN (verplicht extensiveringsgebied!). Voor de meeste thema's geldt echter dat ontwikkeling er mogelijk is mits wordt voldaan aan een aantal voorwaarden (gericht op instandhouden en versterken van aanwezige waarden of het compenseren van aangetaste waarden) of dat ontwikkeling niet mogelijk is, tenzij wordt aangetoond dat dit geen nadelige effecten met zich meebrengt.

Indien sprake is van een stapeling van waarden (bijvoorbeeld een gebied in de GHS-landbouw met zeer hoge cultuurhistorische, aardkundige en landschappelijke waarden) zullen de mogelijkheden voor duurzame (project)locaties geringer zijn. Hoe deze afweging uitvalt is maatwerk per gebied en zal moeten blijken uit een degelijke ruimtelijke onderbouwing, waarin aandacht moet worden besteed aan minimaal alle genoemde aspecten uit de beoordelingstabel. Hierbij is het van belang om RO- en milieuaspecten in onderlinge samenhang en in het licht van de komende RLG-zonering te bezien. Wanneer op grond van milieu-aspecten, dan wel de komende RLG-zonering, twijfels over de duurzaamheid van een locatie bestaan, kan dit reeds een argument zijn om ook in het kader van de RO de locatie niet als duurzaam te bestempelen.

Het is aan de commissie AAB (Advies Agrarische Bouwaanvragen) om concrete initiatieven te beoordelen ten aanzien van een duurzame economische omvang. Volwaardigheid en voldoende continuïteit zijn hierbij belangrijke toetsingsaspecten. Deze taak heeft de commissie AAB reeds nu.

5.3 Procedure

Deze handleiding is een nadere verduidelijking van het Streekplan. Bij de toepassing hiervan zijn dan ook de gebruikelijke RO-procedures van kracht. Dat betekent dat gemeenten in eerste instantie verantwoordelijk zijn voor het toepassen van de handleiding. De provincie zal bij het beoordelen van gemeentelijke bestemmingsplannen, wijzigingsplannen of artikel 19-aanvragen beoordelen of gemeenten voldoende rekening met deze handleiding hebben gehouden.

Gedeputeerde Staten zien geen noodzaak om duurzame locaties in bestemmingsplannen buitengebied concreet aan te wijzen. Zij raden dit zelfs af. Iedere voorgenomen

ontwikkeling op een bepaalde locatie zal immers telkens opnieuw moeten worden beoordeeld of zij voldoet aan de in deze handleiding geformuleerde uitgangspunten. Duurzame projectlocaties kunnen eventueel wel concreet worden aangewezen. Hiervoor geldt immers een ander planologisch beleid. Ook hier geldt echter dat iedere nieuwe ontwikkeling telkens opnieuw zal moeten worden beoordeeld.

6 Beoordelingstabel duurzame locaties

In de onderstaande tabel staan alle randvoorwaarden waarmee bij de beoordeling van duurzame locaties minimaal rekening dient te worden gehouden.

6.1 Randvoorwaarden vanuit de streekplanzonering (GHS en AHS)

	Streekplan-subzone	Randvoorwaarde	Uitwerking
GHS-Landbouw	Leefgebied kwetsbare soorten: subcategorie weidevogels	De handhaving van rust, openheid, hoge waterpeilen en stabiliteit in de inrichting en het beheer van het gebied dienen gewaarborgd te zijn (Streekplan).	Duurzame locaties zijn mogelijk, mits op een goede manier rekening wordt gehouden met de genoemde randvoorwaarden. Indien dit het geval is, is de invloed van uitbreiding van bestaande intensieve veehouderijbedrijven op weidevogels beperkt. Daarom worden de ontwikkelingsmogelijkheden van bestaande intensieve veehouderijbedrijven zoveel mogelijk gerespecteerd. Bij uitbreiding en omschakeling dient nadrukkelijk aandacht te zijn voor behoud van de genoemde randvoorwaarden en de hier volgende uitwerking: <ul style="list-style-type: none">- De ligging van het bouwblok. De effecten van uitbreiding of omschakeling zijn bij ligging midden in het leefgebied weidevogels veelal groter dan bij de ligging aan de rand van het leefgebied.- De richting van uitbreiding. Uitbreiding dient zo veel mogelijk niet plaats te vinden in de richting van de kern van het leefgebied weidevogels.- De mate van uitbreiding. Bij een substantiële vergroting van het bouwblok (meer dan 25%) zal er veelal eerder sprake zijn van onaanvaardbare aantasting van de aanwezige waarden.

	Streekplan-subzone	Randvoorwaarde	Uitwerking
GHS-Landbouw	Leefgebied Struweelvogels	De handhaving van een besloten of halfopen landschapsstructuur met een kleinschalige percelering, houtwallen, ruige perceelsranden en slootkanten, overhoekjes, solitaire bomen, dijken en onverharde wegen en paden dient gewaarborgd te zijn (Streekplan)	<p>Duurzame locaties zijn mogelijk, mits op een goede manier rekening wordt gehouden met de genoemde randvoorwaarden. Indien dit het geval is, is de invloed van uitbreiding van bestaande intensieve veehouderijbedrijven op struweelvogels beperkt. Daarom worden de ontwikkelingsmogelijkheden van bestaande intensieve veehouderijbedrijven zoveel mogelijk gerespecteerd. Bij uitbreiding en omschakeling dient nadrukkelijk aandacht te zijn voor behoud van de genoemde randvoorwaarden en de hier volgende uitwerking:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het totaal aan groenstructuren en waardevolle landschapselementen binnen het desbetreffende leefgebied dient gelijk te blijven. Bij aantasting van bestaande groenstructuren of andere waardevolle elementen dient deze aantasting gecompenseerd te worden. Bij compensatie dient het om behoud en versterking van de aanwezige groenstructuren en andere waardevolle elementen te gaan. - Bij uitbreiding dient een ruime verplichte, functioneel groene inpassing van het bouwblok plaats te vinden. <p>De aanleg en het beheer van groenstructuren wordt gestimuleerd (via de stimuleringsregeling SNBL en eventuele aanvullende regelingen). Uitgangspunt bij de versterking van groenstructuren is dat nieuw groen, vrij groen is (er komen dus geen verdere beleidsbeperkingen uit voort).</p>

	Streekplan-subzone	Randvoorwaarde	Uitwerking
AHS-Landschap	Leefgebied Dassen	De handhaving van bestaansvoorwaarden van de das dient gewaarborgd te zijn. Dit betekent dat burchten met rust worden gelaten, de dassen kunnen fourageren en er voldoende landschappelijke structuren als houtwallen, begroeide slootkanten, vochtige graslanden en dergelijke aanwezig zijn (Streekplan).	<p>Duurzame locaties zijn mogelijk, mits op een goede manier rekening wordt gehouden met de genoemde randvoorwaarden. Indien dit het geval is, is de invloed van uitbreiding van bestaande intensieve veehouderijbedrijven op dassen beperkt. Daarom worden de ontwikkelingsmogelijkheden van bestaande intensieve veehouderijbedrijven zoveel mogelijk gerespecteerd. Bij uitbreiding en omschakeling dient nadrukkelijk aandacht te zijn voor behoud van de genoemde randvoorwaarden en de hier volgende uitwerking:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De locatie mag geen burcht en geen specifieke fourageergebieden (bijvoorbeeld een boomgaard of een vochtig grasland) nadelig beïnvloeden. - Het totaal aan groenstructuren en waardevolle landschapselementen binnen het desbetreffende leefgebied dient gelijk te blijven, Bij aantasting van bestaande groenstructuren en landschapselementen dient deze aantasting gecompenseerd te worden. Bij compensatie dient het om behoud en versterking van de aanwezige groen- en landschapsstructuren te gaan. - Bij uitbreiding dient een ruime, verplichte, functionele groene inpassing van het bouwblok plaats te vinden. <p>De aanleg en het beheer van groenstructuren wordt gestimuleerd (via de stimuleringsregeling SNBL en eventuele aanvullende regelingen). Uitgangspunt bij de versterking van groenstructuren is dat nieuw groen, vrij groen is (er komen dus geen verdere beleidsbeperkingen uit voort).</p>
	Waterpotentiegebied	De geschiktheid voor mogelijke natuurontwikkeling (kwel-natuur) in de verre toekomst moet behouden blijven (Streekplan)	<p>Duurzame locaties zijn mogelijk, mits op een goede manier rekening wordt gehouden met de kwelpotentie. In de praktijk zal de invloed van de uitbreiding van intensieve veehouderijbedrijven op de kwelpotentie gering zijn. Indien sprake is van een structurele ingreep in de waterhuishouding, welke tot gevolg heeft dat de kwelpotentie onomkeerbaar verminderd, is een duurzame locatie niet toegestaan.</p>

	Streekplan-subzone	Randvoorwaarde	Uitwerking
	RNLE-landschapsdeel	Ontwikkeling van natuur en landschap in de RNLE als geheel dient te worden ondersteund (Streekplan)	<p>Duurzame locaties zijn mogelijk, mits op een goede manier rekening wordt gehouden met de genoemde randvoorwaarde. De ontwikkelingsmogelijkheden van bestaande agrarische bedrijven worden zoveel mogelijk gerespecteerd. Bij uitbreiding en omschakeling dient nadrukkelijk aandacht te zijn voor behoud van de genoemde randvoorwaarde en de hier volgende uitwerking:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het totaal aan groenstructuren en waardevolle landschapselementen binnen de desbetreffende RNLE dient gelijk te blijven. Bij aantasting van bestaande groenstructuren en waardevolle landschapselementen dient deze aantasting gecompenseerd te worden. Bij compensatie dient het om behoud en versterking van de aanwezige groenstructuren en waardevolle landschapselementen te gaan. - Bij uitbreiding dient een ruime verplichte functioneel groene inpassing van het bouwblok plaats te vinden. <p>De aanleg en het beheer van groenstructuren wordt gestimuleerd (via de stimuleringsregeling SNBL en eventuele aanvullende regelingen). Uitgangspunt bij de versterking van groenstructuren is dat nieuw groen, vrij groen is (er komen dus geen verdere beleidsbeperkingen uit voort).</p>
AHS-Landbouw	Zoekgebied veeverdichtingsgebieden	Geen specifieke randvoorwaarden voor duurzame locaties	
	Vestigingsgebied glastuinbouw	Ontwikkeling intensieve veehouderij dient ontwikkeling van deze gebieden voor de glastuinbouw niet te frustreren (Streekplan)	Duurzame locaties zijn mogelijk, mits de uitbreiding van of omschakeling naar intensieve veehouderij de huidige en toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden van de glastuinbouw niet belemmert. Dat betekent dat niet alleen rekening dient te worden gehouden met bestaande glastuinbouwbedrijven en hun uitbreidingsmogelijkheden, maar ook met toekomstige nieuwvestigingen. Pas als voldoende duidelijk de benodigde ruimte en locaties voor de glastuinbouw binnen het vestigingsgebied in beeld zijn, kan worden bezien in hoeverre en waar er nog mogelijkheden voor duurzame locaties zijn.

	Streekplan-subzone	Randvoorwaarde	Uitwerking
	Mogelijk doorgroeigebied glastuinbouw	ontwikkeling intensieve veehouderij dient ontwikkeling van deze gebieden voor de glastuinbouw niet te frustreren	Duurzame locaties zijn mogelijk, mits de uitbreiding van of omschakeling naar intensieve veehouderij de huidige en toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden van de in het gebied aanwezige glastuinbouw niet belemmert. Dat betekent dat rekening dient te worden gehouden met de hier liggende glastuinbouwbedrijven en hun ontwikkelingsmogelijkheden.
	Glasboomteeltgebied	ontwikkeling intensieve veehouderij dient ontwikkeling van dit gebied voor de glasboomteelt niet te frustreren	Duurzame locaties zijn mogelijk, mits de uitbreiding van of omschakeling naar intensieve veehouderij de huidige en toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden van de glasboomteelt niet belemmert. Dat betekent dat rekening dient te worden gehouden met de hier liggende glasboomteeltbedrijven en hun ontwikkelingsmogelijkheden.
	AHS-overig	Geen specifieke randvoorwaarden voor duurzame locaties	

6.2 Overige randvoorwaarden

Naast de specifieke randvoorwaarden per subzone uit het streekplan kunnen er randvoorwaarden van natuurlijke, landschappelijke, cultuurhistorische water- en bodemhuishoudkundige of milieuhygiënische aard aanwezig zijn. Hieronder staan de thema's genoemd waarmee en op welke wijze rekening dient te worden gehouden bij de beoordeling of een locatie al dan niet duurzaam is.

Thema	Randvoorwaarde	Uitwerking
Stankgevoelige objecten	In kernrandzones zijn duurzame locaties niet mogelijk (streekplan)	Het streekplan definieert een kernrandzone als volgt: Een gedeelte van het buitengebied dat grenst aan de bebouwde kom, met daarin relatief veel bebouwing op korte afstand van elkaar. In de praktijk wordt in de provinciale plantoetsing vooralsnog een zone van 250 meter rondom de kern als kernrandzone beschouwd. Afgesproken is dat in de reconstructie- en gebiedsplannen uiteindelijk wordt aangegeven waar rond de bebouwde kommen vanuit stankoogpunt extensiveringsgebieden zijn gelegen, alwaar geen duurzame locaties mogelijk zijn.

Thema	Randvoorwaarde	Uitwerking
	De ontwikkeling moet passen binnen de wet- en regelgeving voor stank (stankwet en -regelgeving)	<p>Duurzame locaties zijn mogelijk, mits er voldoende afstand tot stankgevoelige objecten wordt aangehouden. De vigerende wet- en regelgeving ten aanzien van stank is hierbij het kader voor de minimaal noodzakelijke afstanden. Momenteel is de regelgeving op basis van de brochure “Veehouderij en Hinderwet 1985” en de Richtlijn “Veehouderij en stankhinder 1996” met inbegrip van de daarover gevormde jurisprudentie bepalend. Zodra voor de gebieden die vallen onder het regime van de Reconstructiewet het Reconstructieplan is vastgesteld, zal voor de daarin aangewezen verwevings- en landbouwontwikkelingsgebieden de “Wet stankemissie veehouderijen in landbouwontwikkelings- en verwevingsgebieden” van kracht worden. Verschil met de huidige regelgeving is, dat cumulatie (totale effect van meerdere bedrijven op het stankgevoelige object) van geurhinder niet wordt meegenomen in de vergunningverlening voor die bedrijven die zijn gelegen in landbouwontwikkelings- of verwevingsgebied.</p> <p>De wet- en regelgeving geeft aan welk aantal dieren maximaal gehouden mag worden afhankelijk van de afstand tot verschillende categorieën stankgevoelige objecten. Zonder rekening te houden met cumulatie moet op basis van de wet- en regelgeving (zowel huidig als toekomstig) worden gedacht aan de volgende te hanteren afstanden tot de verschillende categorieën (indeling in categorieën conform de nieuwe stankwetgeving):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Afstand tot cat. 1 > 400 respectievelijk 600 meter - Afstand tot cat. 2 > 300 respectievelijk 450 meter - Afstand tot cat. 3 > 200 respectievelijk 300 meter - Afstand tot cat. 4 > 150 respectievelijk 200 meter - Afstand tot cat. 5 > 50 meter <p>Bovengenoemde afstanden zijn indicaties (afgerond op 50 meter) op basis van een bedrijf van 2500 respectievelijk 5000 mestvarken-eenheden (mve). De te hanteren afstand is afhankelijk van de omvang van het bedrijf en het type stalsysteem. De afstanden zijn dan ook puur indicatief.</p>

Thema	Randvoorwaarde	Uitwerking
<p>voor verzuring gevoelige gebieden (ammoniak)</p>	<p>In een zone van 250 meter rondom de zeer kwetsbare bos- en natuurgebieden zijn duurzame locaties niet mogelijk. (Streekplan).</p> <p>De ontwikkeling moet passen binnen de wet- en regelgeving voor ammoniak (Wet ammoniak en veehouderij, MER, IPPC, Natuur- beschermingswetgebieden, Habitatrichtlijngebieden, Vogelrichtlijngebieden)</p>	<p>De voor verzuring gevoelige gebieden worden bepaald door de Wet ammoniak en veehouderij (Wav). Hierbinnen maken GS onderscheid in kwetsbare (B-) en zeer kwetsbare (A-)gebieden. Zeer kwetsbare gebieden zijn de voor verzuring gevoelige bos- en natuurgebieden, waarvoor GS een natuurdoeltype hebben vastgesteld met een kritische depositiewaarde kleiner dan 1400 mol stikstof per hectare per jaar. In een zone van 250 meter, nader aan te wijzen als extensiveringsgebied, rondom deze zeer kwetsbare gebieden zijn duurzame locaties niet mogelijk.</p> <p><i>Wet Ammoniak en Veehouderij (Wav)</i> Binnen 250 meter van de kwetsbare bos- en natuurgebieden hebben intensieve veehouderijbedrijven ontwikkelingsmogelijkheden binnen hun bedrijfsemisatieplafond, welke voortkomt uit de Wav. Inmiddels is door het kabinet (Balkenende II) een wijziging van de Wav aangekondigd en zal het Rijk een voorstel doen voor de invulling van de vereisten die voortvloeien uit de Vogel-, Habitat- en IPPC-richtlijn. Na vaststelling van een nieuwe Wav en de duidelijkheid over de Europese richtlijnen zullen de reconstructie- en gebiedsplannen aangepast worden aan deze nieuwe wet en zal ook de beoordeling van duurzame locaties voor de intensieve veehouderij vanuit het beoordelingsaspect “verzuring” nog kunnen veranderen.</p> <p><i>Natuurbeschermingswet- en Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden</i> Er dient te worden getoetst of door omschakeling of uitbreiding van een intensieve veehouderij geen significante gevolgen optreden voor de te beschermen Natuurbeschermingswet- en Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden. Depositie van ammoniak op Natuurbeschermingswetgebieden en Habitatrichtlijngebieden is hierbij het belangrijkste item. Dat betekent dat een aanvullende toetsing, naast de toetsing in het kader van de Wav, noodzakelijk kan zijn. Indien omschakeling of uitbreiding significante gevolgen voor het gebied heeft, en deze gevolgen niet middels passende maatregelen zijn weg te nemen, moet de milieuvergunning worden geweigerd en zijn duurzame locaties dus niet mogelijk. Indien het bedrijf MER-plichtig is, dient in het MER een eventuele toets ten aanzien van de Natuurbeschermingswet- en Habitatrichtlijn te worden opgenomen. Voor Natuurbeschermingswetgebieden zal het ministerie van LNV in gevallen waar dat speelt een Natuurbeschermingswetvergunning moeten afgeven. De provincie brengt hierover advies uit. Voor de beoordeling of sprake is van schadelijke handelingen (in de zin van de Natuurbeschermingswet) wordt</p>

Thema	Randvoorwaarde	Uitwerking
		<p>door de provincie momenteel gebruikt gemaakt van de systematiek uit de inmiddels vervallen Uitvoeringsregeling Ammoniak en Veehouderij.</p> <p>Voor Habitatrichtlijngebieden gaat het om een rechtstreekse toepassing van deze richtlijn. Dat betekent dat het bevoegd gezag (de gemeente) in het kader van de milieuvergunning een passende beoordeling zal moeten maken, Daarbij dient rekening te worden gehouden met de cumulatieve gevolgen van het voorgenomen initiatief. De EU heeft in een handleiding uiteen gezet wat wordt verstaan onder een passende beoordeling en significante gevolgen. Deze handleiding heeft echter geen juridische status.</p> <p>In bijzondere gevallen kan een aanvullende toetsing ook noodzakelijk zijn voor Vogelrichtlijngebieden. Over het algemeen leidt depositie van ammoniak in deze gebieden niet tot significante gevolgen voor het gebied en de daarin aanwezige vogelsoorten. Er dient evenwel in concrete gevallen wel te worden beoordeeld of mogelijke andere gevolgen kunnen optreden.</p> <p>In de nieuwe Natuurbeschermingswet, welke mogelijk in 2003 door de Tweede Kamer zal worden behandeld, zal door het Rijk worden aangegeven op welke wijze deze beoordeling (procedureel) zal moeten plaatsvinden.</p> <p><i>MER / IPPC</i></p> <p>Bij grote uitbreidingen of oprichtingen (in geval van omschakeling) dient rekening te worden gehouden met een omgevingstoets vanuit de MER of IPPC. Gemeenten moeten zeker stellen dat de vergunningaanvraag aan de IPPC- en MER-richtlijn voldoet. Als uit de omgevingstoets blijkt dat omschakeling of uitbreiding tot ontoelaatbare nadelige gevolgen voor het milieu leidt en deze gevolgen niet middels passende maatregelen zijn weg te nemen, moet de milieuvergunning worden geweigerd en zijn duurzame locaties dus niet mogelijk. Deze omgevingstoets heeft onder meer betrekking op de aspecten verzuring (ammoniak) en stankhinder.</p> <p>In bijlage 1 is aangegeven vanaf welke omvang van bedrijven een dergelijke omgevingstoets vanuit de MER of IPPC van toepassing is.</p>

Thema	Randvoorwaarde	Uitwerking
Ecologische verbindingssone's	De breedte en inrichting van de ecologische verbindingssone dient gehandhaafd te worden.	Duurzame locaties zijn mogelijk, mits de uitbreiding van het bouwblok de breedte en inrichting van een bestaande of toekomstig te realiseren ecologische verbindingssone niet aantast; het functioneren van de ecologische verbinding dient voorop te staan. De uitbreiding van het bouwblok dient in principe gepaard te gaan met de inrichting van een aangrenzende ecologische verbindingssone.
Cultuurhistorisch waardevolle gebieden	In de historisch landschappelijke vlakken met hoge en zeer hoge waarden, zoals weergegeven op de Cultuurhistorische Waardenkaart zijn alleen ruimtelijke ingrepen toelaatbaar die gericht zijn op de voortzetting of het herstel van de historische functie en die leiden tot behoud of versterking van de cultuurhistorische (landschaps)waarden (Streekplan).	Duurzame locaties zijn in principe niet mogelijk, tenzij wordt aangetoond dat uitbreidingen van bestaande bedrijven de cultuurhistorische waarden (hieronder worden ook historische groenstructuren en de historische bouwkunst verstaan) niet aantasten. Een beeldkwaliteitsplan moet in deze situaties duidelijk maken hoe de cultuurhistorische waarden worden behouden en waar mogelijk versterkt. De mogelijkheid om aan de genoemde randvoorwaarde te voldoen verschilt per type gebied. Zo zal bijvoorbeeld in jonge heide-ontginningen eerder aan deze randvoorwaarde kunnen worden voldaan dan in bijvoorbeeld oude cultuurlandschappen.
Openheid	Instandhouding van openheid in de zee- en rivierkleigebieden (Streekplan).	Duurzame locaties zijn mogelijk, mits rekening wordt gehouden met de volgende randvoorwaarden: <ul style="list-style-type: none"> - uitbreiding van het bouwblok leidt niet tot verstoring van belangrijke zichtrelaties; - de openheid op provinciale schaal blijft herkenbaar; - er wordt zo veel mogelijk aangesloten bij bestaande bebouwing(sconcentraties).

Thema	Randvoorwaarde	Uitwerking
Archeologische waarden	In gebieden met een hoge of middelhoge archeologische verwachtingswaarde, zoals deze is weergegeven op de Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW) dienen door middel van vooronderzoek de archeologische waarden in beeld te worden gebracht (streekplan)	Duurzame locaties zijn mogelijk, mits door middel van archeologisch vooronderzoek in beeld wordt gebracht of daadwerkelijk archeologische waarden aanwezig en er voldoende garanties zijn dat eventuele archeologische waarden ter plekke behouden zullen blijven (behoud in situ). Dit betekent dat uitbreiding van bestaande vestigingen alleen kan geschieden wanneer rekening wordt gehouden met de archeologische waarden. Bij uitbreiding van het bouwblok geldt voor archeologische waarden dat deze geconsolideerd dienen te worden. Het archeologisch waardevol terrein wordt ingericht, ingepast of ingesloten als groenstructuur binnen het plangebied of archeologie-vriendelijk overbouwd.

Thema	Randvoorwaarde	Uitwerking
Aardkundig waardevolle gebieden	Aardkundig waardevolle gebieden zoals beekdalen, kreekgebieden, stuifzanden en landduinen dienen behouden te blijven (Streekplan, Aardkundige Waardenkaart Noord-Brabant; zie ook het thema "ruimte voor beek-en kreekherstel" in het Integraal Hydrologisch Streefbeeld)	<p>In aardkundig waardevolle gebieden gelegen in de GHS of in de AHS-landschap zijn duurzame locaties in principe niet mogelijk, tenzij wordt aangetoond dat dit geen fysieke aantasting (van reliëf en bodemopbouw) en visuele aantasting (zichtbaarheid en herkenbaarheid van deze gebieden in het landschap) met zich meebrengt, alsmede geen verstoring van landschappelijke samenhangen (bijv. overgangen van hoog naar laag of overgangen tussen en binnen landschapstypen) veroorzaakt. Hierbij zal altijd een goede hoogwaardige inpassing vereist zijn.</p> <p>In aardkundig waardevolle gebieden gelegen in de AHS-landbouw zijn duurzame locaties mogelijk, mits wordt gezorgd voor een goede hoogwaardige inpassing en de zichtbaarheid van het aanwezige reliëf niet vermindert. Dit is met name het geval in het grote en gevarieerde gebied van de Maasterrassen in Noordoost-Brabant.</p> <p>Onder een hoogwaardige inpassing verstaan we een inpassing waarbij geen schade wordt veroorzaakt aan de fysieke en visuele aspecten van deze gebieden en hun samenhang met het omliggende landschap, maar deze juist worden geaccentueerd.</p> <p>Ook in de gebieden aangrenzend aan de aardkundig waardevolle gebieden dient rekening te worden gehouden met de effecten van duurzame locaties op de zichtbaarheid van en de landschappelijke samenhang met de aanwezige aardkundige waarden.</p>
Grondwater-beschermingsgebieden	De risico's voor de kwaliteit van het grondwater mogen niet toenemen (Streekplan, Provinciale Milieu-Verordening)	<p>Duurzame locaties zijn mogelijk in de 25-jaars(beschermings)zone van kwetsbare en in het gebied tussen de 25- en 100-jaars-zonegrens van de zeer kwetsbare grondwaterwinningen, mits bij de uitbreiding van agrarische bedrijfsgebouwen en voorzieningen er aanvullende beschermende maatregelen (conform de provinciale milieuverordening) worden getroffen om te voorkomen dat de risico's voor de kwaliteit van het grondwater toenemen. Een en ander moet blijken uit een watertoets, waarbij het waterwinbedrijf wordt betrokken. Duurzame locaties zijn alleen mogelijk in de 25-jaarszone rond zeer kwetsbare grondwaterwinningen voor zover er geen sprake is van "oprichten" van vormen van intensieve veehouderij als omschreven in de PMV. Omschakeling van bijvoorbeeld een akkerbouwbedrijf naar een intensieve veehouderij wordt als oprichten in de zin van de PMV beschouwd!</p> <p>Het verdient verder aanbeveling om naast de grondwaterwinningen ten behoeve van de openbare drinkwatervoorziening, zoals in het streekplan aangegeven, ook aan industriële winningen aandacht te</p>

Thema	Randvoorwaarde	Uitwerking
		besteden.
Regionale waterberging	Geschiktheid van zoekgebied voor regionale waterberging dient niet verloren te gaan (Streekplan, Integraal Hydrologisch streefbeeld)	Duurzame locaties zijn mogelijk , mits de capaciteit van waterberging of -afvoer of een efficiënte en duurzame inrichting van een waterbergingsgebied hierdoor niet of nauwelijks wordt beperkt De zoekgebieden regionale waterberging houden geen beperking in voor de in het buitengebied gebruikelijke bebouwing. De definitieve aanwijzing van de regionale waterbergingsgebieden vindt plaats in één of meer uitwerkingsplannen “regionale waterberging”. De aangewezen waterbergingsgebieden worden voorzien van een op de waterberging afgestemd planologisch regime. Totdat deze uitwerkingsplannen zijn vastgesteld zijn duurzame locaties mogelijk, mits de capaciteit van waterberging of –afvoer of een efficiënte en duurzame inrichting van een waterbergingsgebied hierdoor niet of nauwelijks wordt beperkt.
Ruimte voor de rivier	Geschiktheid van zoekgebied voor rivierverruiming dient niet verloren te gaan (Streekplan, Integraal Hydrologisch Streefbeeld)	Duurzame locaties zijn in principe mogelijk, De zoekgebieden rivierverruiming houden geen beperking in voor de in het buitengebied aanwezige bebouwing. Bestaande rechten worden gerespecteerd. Aan uitbreiding van bestaande intensieve veehouderijen zal over het algemeen medewerking kunnen worden verleend. Omschakeling naar een intensieve veehouderij is niet wenselijk vanuit de gedachte om in deze zoekgebieden (grootschalige) kapitaalintensieve ontwikkelingen tegen te gaan; nieuwe intensieve veehouderijen zijn dan ook in beginsel niet toegestaan. De overstromingsfrequentie van de uiteindelijk aan te wijzen gebieden is naar verwachting relatief gering, maar de impact hiervan kan behoorlijk groot zijn. Bij definitieve aanwijzing/begrenzing van deze gebieden zal hierover meer duidelijkheid bestaan. Dan zullen ook ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden nader worden vastgelegd. Wanneer een gebied feitelijk geschikt gemaakt wordt voor inzet ten behoeve van rivierverruiming zullen passende maatregelen voor de hierbinnen

Thema	Randvoorwaarde	Uitwerking
		gelegen bedrijven genomen moeten worden.
Potentieel natte gebieden	Potentieel natte gebieden zijn van nature niet of minder geschikt voor bebouwing (Streekplan)	Duurzame locaties zijn in principe mogelijk. Alleen ten aanzien van nieuwe grootschalige kapitaalintensieve functies gelden restricties. Binnen het Integraal Hydrologisch Streefbeeld (IHS) geldt dit regime met name voor de legenda-eenheden “landbouwgebied beperkt door op de EHS afgestemde waterhuishouding”, “extra maatregelen nodig voor het herstellen van de gewenste kwel”, “aanpassen waterhuishouding hydrologische isolatie” en “herstel brongebied”, binnen welke gebieden maatregelen gericht op het behoud en de versterking van de hydrologische “bufferwerking”, zoals het dichten en verondiepen van waterlopen, waterconservering en het verhogen van het (grond)waterpeil, gewenst zijn. Bij de inrichting van een duurzame locatie dient rekening te worden gehouden met deze specifieke waterdoelen en daarvoor benodigde maatregelen.
Varkensvrije zones	Varkensvrije zones dienen varkensvrij te worden gemaakt (Reconstructiewet)	Duurzame locaties voor de varkenshouderij zijn niet mogelijk. Duurzame locaties voor intensieve veehouderijtakken, anders dan varkens, zijn wel mogelijk.
Beperken van directe hinder	Er dient rekening te worden gehouden met andere (agrarische) functies	Vanuit de praktijk zijn gevallen bekend waarbij sprake is van directe hinder vanuit intensieve veehouderijbedrijven op andere (agrarische) functies. Te denken valt hierbij aan stofhinder vanuit met name pluimveebedrijven voor de glastuinbouw (tuinbouwglas vervuult extra) of directe ammoniakschade op boomkwekerijen. Het is wenselijk om bij de beoordeling van duurzame locaties met dit hinderaspect rekening te houden en te bezien of in dergelijke gevallen passende maatregelen kunnen worden genomen.

Naast de hierboven genoemde thema's dient tevens te worden gezien hoe het voorgenomen initiatief past binnen de (komende) reconstructiezonering en andere (toekomstige) ruimtelijke ontwikkelingen.

Thema	Randvoorwaarde	Uitwerking
Reconstructiezonering	Duurzame locatie moet passen binnen doelstellingen reconstructiezonering	Binnen de reconstructie vindt op gebiedsniveau een integrale afweging plaats tussen de diverse belangen in het buitengebied. Er dient dan ook altijd te worden getoetst of de locatie past binnen de (komende) reconstructiezonering; uitgangspunt is dat duurzame locaties gelegen zijn binnen de zones "verwevingsgebied" en "landbouwontwikkelingsgebied" (zie verder par. 4.3. van deze handleiding). Bij eventuele strijdigheden tussen de reconstructiezonering en het Streekplan prevaleert het uiteindelijk vastgestelde Reconstructieplan. Tot die tijd is het Streekplan leidend; eventuele afwijkingen van het streekplanbeleid vereisen dan ook een streekplanafwijkingsprocedure.
(Toekomstige) ruimtelijke ontwikkelingen	Rekening houden met de ontwikkeling van andere functies.	Bij de beoordeling van duurzame locaties dient rekening te worden gehouden met de toekomstige geplande en vastgestelde ontwikkeling van andere functies. Denk hierbij aan andere vormen van (intensieve) landbouw, recreatie, stadsuitbreiding en infrastructuur. Ontwikkeling van dergelijke functies kan betekenen dat geen sprake meer kan zijn van een duurzame locatie.

7 Beoordelingstabel duurzame projectlocaties

In de onderstaande tabel staan alle randvoorwaarden waarmee bij de beoordeling van duurzame projectlocaties minimaal rekening dient te worden gehouden.

7.1 Randvoorwaarden vanuit de streekplanzonering (AHS)

	Streekplansubzone	Randvoorwaarde	Uitwerking
AHS-Landschap	Leefgebied Dassen, niet zijnde RNLE	De handhaving van bestaansvoorwaarden van de das dient gewaarborgd te zijn. Dit betekent dat burchten met rust worden gelaten, de dassen kunnen fourageren en er voldoende landschappelijke structuren als houtwallen, begroeide slootkanten, vochtige graslanden en dergelijke aanwezig zijn (Streekplan).	<p>Duurzame projectlocaties zijn in principe mogelijk, mits wordt aangetoond dat geen afbreuk wordt gedaan aan de genoemde randvoorwaarden en mits de locatie noodzakelijk is voor de opvang van te verplaatsen intensieve veehouderijen in het kader van het project “Revitalisering Landelijk Gebied”. Realisatie van een projectvestiging in een dassenleefgebied kan gezien de omvang en uitstraling een behoorlijk effect hebben op de leefomstandigheden voor de das. Bij eventuele realisatie dient nadrukkelijk aandacht te zijn voor behoud van de genoemde randvoorwaarden en de hier volgende uitwerking:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De locatie mag geen burcht en geen specifieke fourageergebieden (bijvoorbeeld een boomgaard of vochtig grasland) nadelig beïnvloeden. - Het totaal aan groenstructuren en waardevolle landschapselementen binnen het desbetreffende leefgebied dient gelijk te blijven, Bij aantasting van bestaande groenstructuren en landschapselementen dient deze aantasting gecompenseerd te worden . Bij compensatie dient het om behoud en versterking van de aanwezige groen- en landschapsstructuren te gaan. - Bij nieuwvestiging en uitbreiding dient een ruime, verplichte, functioneel groene inpassing van het bouwblok plaats te vinden. <p>De aanleg en het beheer van groenstructuren wordt gestimuleerd (via de stimuleringsregeling SNBL en eventuele aanvullende regelingen). Uitgangspunt bij de versterking van groenstructuren is dat nieuw groen, vrij groen is (er komen dus geen verdere beleidsbeperkingen uit voort).</p>

	Streekplansubzone	Randvoorwaarde	Uitwerking
AHS-Landbouw	Zoekgebied veeverdichtingsgebieden	Geen specifieke randvoorwaarden voor aanwijzing duurzame projectlocaties	
	Vestigingsgebied glastuinbouw	Ontwikkeling intensieve veehouderij dient ontwikkeling van deze gebieden voor de glastuinbouw niet te frustreren (Streekplan)	Duurzame projectlocaties zijn mogelijk, mits de aanwijzing van een duurzame projectlocatie de huidige en toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden van de glastuinbouw niet belemmert. Dat betekent dat niet alleen rekening dient te worden gehouden met bestaande glastuinbouwbedrijven en hun uitbreidingsmogelijkheden, maar ook met toekomstige nieuwvestigingen. Pas als voldoende duidelijk de benodigde ruimte en locaties voor de glastuinbouw binnen het vestigingsgebied in beeld zijn, kan worden bezien in hoeverre en waar er nog mogelijkheden voor duurzame projectlocaties zijn.
	Mogelijk doorgroeigebied glastuinbouw	Ontwikkeling intensieve veehouderij dient ontwikkeling van deze gebieden voor de glastuinbouw niet te frustreren	Duurzame projectlocaties zijn mogelijk, mits de aanwijzing van een duurzame projectlocatie de huidige en toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden van de in het gebied aanwezige glastuinbouwbedrijven niet belemmert. Dat betekent dat rekening dient te worden gehouden met de hier liggende glastuinbouwbedrijven en hun ontwikkelingsmogelijkheden.
	Glasboomteeltgebied	Ontwikkeling intensieve veehouderij dient ontwikkeling van dit gebied voor de glasboomteelt niet te frustreren	Duurzame projectlocaties zijn mogelijk, mits de aanwijzing van een duurzame projectlocatie de huidige en toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden van de glasboomteelt niet belemmert. Dat betekent dat rekening dient te worden gehouden met de hier liggende (glas)boomteeltbedrijven en hun ontwikkelingsmogelijkheden.
	AHS-overig	Geen specifieke randvoorwaarden voor aanwijzing duurzame projectlocaties	

7.2 Overige randvoorwaarden

Naast de specifieke randvoorwaarden per gebiedscategorie uit het streekplan kunnen er randvoorwaarden van natuurlijke, landschappelijke, cultuurhistorische water- en bodemhuishoudkundige of milieuhygiënische aard aanwezig zijn. Hieronder staan de thema's genoemd waarmee en op welke wijze rekening dient te worden gehouden bij de beoordeling of een projectlocatie al dan niet duurzaam is.

Thema	Randvoorwaarde	Uitwerking
Stank	<p>In kernrandzones zijn duurzame projectlocaties niet mogelijk (Streekplan)</p> <p>De ontwikkeling moet passen binnen de wet- en regelgeving voor stank (stankwet en –regelgeving)</p>	<p>Het streekplan definieert een kernrandzone als volgt: Een gedeelte van het buitengebied dat grenst aan de bebouwde kom, met daarin relatief veel bebouwing op korte afstand van elkaar. In de praktijk wordt in de provinciale plantoetsing vooralsnog een zone van 250 meter rondom de kern als kernrandzone beschouwd. Afgesproken is dat in de reconstructie- en gebiedsplannen uiteindelijk wordt aangegeven waar rond de bebouwde kom vanuit stankoogpunt extensiveringsgebieden zijn gelegen, alwaar geen duurzame projectlocaties mogelijk zijn (duurzame projectlocaties zijn alleen mogelijk in landbouwontwikkelingsgebieden).</p> <p>Duurzame projectlocaties zijn mogelijk, mits er voldoende afstand tot stankgevoelige objecten wordt aangehouden. De wet- en regelgeving ten aanzien van stank is hierbij het kader voor de minimaal noodzakelijke afstanden. Momenteel is de regelgeving op basis van de brochure “Veehouderij en Hinderwet 1985” en de Richtlijn “Veehouderij en stankhinder 1996” met inbegrip van de daarover gevormde jurisprudentie bepalend. Zodra voor de gebieden die vallen onder het regime van de Reconstructiewet het Reconstructieplan is vastgesteld, zal voor de daarin aangewezen verwevings- en landbouwontwikkelingsgebieden de “Wet stankemissie veehouderijen in landbouwontwikkelings- en verwevingsgebieden” van kracht worden. Verschil met de huidige regelgeving is, dat cumulatie (totale effect van meerdere bedrijven op het stankgevoelige object) van geurhinder niet wordt meegenomen in de vergunningverlening voor die bedrijven die zijn gelegen in landbouwontwikkelings- of verwevingsgebied.</p> <p>De wet- en regelgeving geeft aan welk aantal dieren maximaal gehouden mag worden afhankelijk van de afstand tot verschillende categorieën stankgevoelige objecten. Zonder rekening te houden met cumulatie (totale effect van meerdere bedrijven op het stankgevoelige object) van stank van de op de projectlocatie aanwezige bedrijven (3-5) kan worden uitgegaan van de indicatie-afstanden zoals vermeld onder duurzame locaties (paragraaf 6.2).</p>

Thema	Randvoorwaarde	Uitwerking
<p>Voor verzuring gevoelige gebieden (ammoniak)</p>	<p>In een zone van 250 meter rondom de zeer kwetsbare natuurgebieden zijn duurzame projectlocaties niet mogelijk. (streekplan).</p> <p>De ontwikkeling moet passen binnen de wet- en regelgeving voor ammoniak (Wet ammoniak en veehouderij, MER, IPPC, Natuurbeschermingswetgebieden, Habitatrichtlijngebieden, Vogelrichtlijngebieden)</p>	<p>De voor verzuring gevoelige gebieden worden bepaald door de Wet ammoniak en veehouderij (Wav). Hierbinnen maken GS onderscheid in kwetsbare (B-) en zeer kwetsbare (A-)gebieden. Zeer kwetsbare gebieden zijn de voor verzuring gevoelige natuurgebieden, waarvoor GS een natuurdoeltype hebben vastgesteld met een kritische depositiewaarde kleiner dan 1400 mol stikstof per hectare per jaar. In een zone van 250 meter rondom deze zeer kwetsbare gebieden zijn duurzame projectlocaties niet mogelijk.</p> <p><i>Wet ammoniak en veehouderij (Wav)</i> Binnen 250 meter van de kwetsbare natuurgebieden hebben intensieve veehouderijbedrijven ontwikkelingsmogelijkheden binnen hun bedrijfsemisatieplafond, welke voortkomt uit de Wav. Nieuwvestiging en daarmee duurzame projectlocaties zijn niet mogelijk. Inmiddels is door het kabinet (Balkenende II) een wijziging van de Wav aangekondigd en zal het Rijk een voorstel doen voor de invulling van de vereisten die voortvloeien uit de Vogel-, Habitat- en IPPC-richtlijn. Na vaststelling van een nieuwe Wav en de duidelijkheid over de Europese richtlijnen zullen de reconstructie- en gebiedsplannen aangepast worden en zal ook de beoordeling van duurzame projectlocaties voor de intensieve veehouderij vanuit het beoordelingsaspect “verzuring” nog kunnen veranderen.</p> <p><i>Natuurbeschermingswet- en Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden</i> Er dient te worden getoetst of door nieuwvestiging (omschakeling of uitbreiding) van een intensieve veehouderij geen significante gevolgen optreden voor de te beschermen Natuurbeschermingswet- en Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden. Depositie van ammoniak op Natuurbeschermingswetgebieden en Habitatrichtlijngebieden is hierbij het belangrijkste item. Dat betekent dat een aanvullende toetsing, naast de toetsing in het kader van de Wav, noodzakelijk kan zijn. Indien nieuwvestiging (omschakeling of uitbreiding) significante gevolgen voor het gebied heeft en deze gevolgen niet middels passende maatregelen zijn weg te nemen, moet de milieuvergunning worden geweigerd en is een duurzame projectlocatie dus niet mogelijk. Indien het bedrijf MER-plichtig is, dient in het MER een eventuele toets ten aanzien van de Natuurbeschermingswet en Habitatrichtlijn te worden opgenomen. Voor Natuurbeschermingswetgebieden zal het ministerie van LNV in gevallen waar dat speelt een Natuurbeschermingswetvergunning moeten afgeven. De provincie brengt hierover advies uit. Voor</p>

Thema	Randvoorwaarde	Uitwerking
		<p>de beoordeling of sprake is van schadelijke handelingen (in de zin van de Natuurbeschermingswet) wordt door de provincie momenteel gebruikt gemaakt van de systematiek uit de inmiddels vervallen Uitvoeringsregeling Ammoniak en Veehouderij.</p> <p>Voor Habitatrictlijngebieden gaat het om een rechtstreekse toepassing van de richtlijn. Dat betekent dat het bevoegd gezag (de gemeente) in het kader van de milieuvergunning een passende beoordeling zal moeten maken. Daarbij dient rekening te worden gehouden met de cumulatieve gevolgen van het voorgenomen initiatief. De EU heeft in een handleiding uiteen gezet wat wordt verstaan onder een passende beoordeling en significante gevolgen. Deze handleiding heeft echter geen juridische status.</p> <p>In bijzondere gevallen kan een aanvullende toetsing ook noodzakelijk zijn voor vogelrichtlijngebieden. Over het algemeen leidt depositie van ammoniak in deze gebieden niet tot significante gevolgen voor het gebied en de daarin aanwezige vogelwaarden. Er dient evenwel in concrete gevallen wel te worden beoordeeld of mogelijk andere gevolgen kunnen optreden. In de nieuwe Natuurbeschermingswet, welke mogelijk in 2003 door de Tweede Kamer zal worden behandeld, zal door het Rijk worden aangegeven op welke wijze deze beoordeling (procedureel) zal moeten plaatsvinden.</p> <p><i>MER / IPPC</i></p> <p>Bij grote uitbreidingen of oprichtingen (in geval van nieuwvestiging of omschakeling) dient rekening te worden gehouden met een omgevingstoets vanuit de MER of IPPC. Bij duurzame projectlocaties zal altijd sprake zijn van zo'n omgevingstoets. Gemeenten moeten zeker stellen dat de vergunningaanvraag aan de IPPC- en MER-richtlijn voldoet. Als uit de omgevingstoets blijkt dat nieuwvestiging, omschakeling of uitbreiding tot ontoelaatbare nadelige gevolgen voor het milieu leidt en deze gevolgen niet middels passende maatregelen zijn weg te nemen, moet de milieuvergunning worden geweigerd en zijn duurzame projectlocaties dus niet mogelijk. Deze omgevingstoets heeft onder meer betrekking op de aspecten verzuring (ammoniak) en stankhinder. In bijlage1 is aangegeven vanaf welke omvang van bedrijven een dergelijke omgevingstoets vanuit MER of IPPC van toepassing is.</p>

Thema	Randvoorwaarde	Uitwerking
Ecologische verbindingsszones	De breedte en inrichting van de ecologische verbindingsszone dient gehandhaafd te worden.	Duurzame projectlocaties zijn mogelijk, mits de nieuwvestiging cq uitbreiding van het bouwblok de breedte en inrichting van een bestaande of toekomstig te realiseren ecologische verbindingsszone niet aantast; het functioneren van de ecologische verbindingsszone dient voorop te staan. Als een duurzame projectlocatie in de onmiddellijke nabijheid ligt van een ecologische verbindingsszone dient de inrichting van de locatie gepaard te gaan met de inrichting van deze (aangrenzende) ecologische verbindingsszone.
Landschap	Bij de inrichting van een duurzame projectlocatie dient een ontwikkelingsgerichte landschapsstrategie te worden toegepast.	Een belangrijk uitgangspunt bij het ontwikkelen van een duurzame projectlocatie is dat daarbij gestreefd wordt naar een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van het landschap, in combinatie met een goed functionerende sociaal-economische structuur. De ruimtelijke kwaliteit is af te lezen aan een herkenbare identiteit en een hoge informatie- en belevingswaarde van het landschap. Over het algemeen dient een goede architectonische en landschappelijke inpassing van bedrijven gegarandeerd te zijn; een beeldkwaliteitsplan vormt hierbij een uitstekend hulpmiddel. In paragraaf 8.7.2 van het Koepelplan wordt nader aandacht besteed aan het beleid voor de ontwikkeling en het behoud van de kwaliteit en diversiteit van het landschap. In de onderstaande thema's wordt aangegeven hoe met de specifieke aspecten cultuurhistorie, openheid en archeologische en aardkundige waarden moet worden omgegaan.
Cultuurhistorie	In de historisch-landschappelijke vlakken met hoge en zeer hoge waarden, zoals weergegeven op de Cultuurhistorische Waardenkaart, zijn alleen ruimtelijke ingrepen toelaatbaar die gericht zijn op de voortzetting of het herstel van de historische functie en die leiden tot behoud of versterking van de cultuurhistorische (landschaps)waarden (Streekplan).	Duurzame projectlocaties zijn in principe niet mogelijk, tenzij realisatie van een projectlocatie de cultuurhistorische waarden (hieronder worden ook historische groenstructuren en de historische bouwkunst verstaan) niet aantast. Een beeldkwaliteitsplan moet in deze situaties duidelijk maken hoe de cultuurhistorische waarden worden behouden en waar mogelijk versterkt. Cultuurhistorische waarden behoeven niet altijd een belemmering te zijn, maar kunnen ook als inspiratiebron dienen bij het localiseren en inrichten van duurzame projectlocaties. In een aantal typen gebieden zal gezien de aard van deze gebieden nieuwvestiging uitgesloten zijn. Nieuwvestiging in gebieden met een historisch-landschappelijk hoge of zeer hoge waarde, die getypeerd zijn als <i>oude ontginningen</i> is uitgesloten. Nieuwvestiging in gebieden met een hoge tot zeer hoge waarde, die geclassificeerd zijn als <i>jonge heide-ontginningen</i> is in principe niet mogelijk, tenzij wordt aangetoond dat aan de eerder genoemde randvoorwaarden is voldaan. In gebieden die een andere classificatie hebben, zal per gebied moeten worden beoordeeld of nieuwvestiging op voorhand is uitgesloten of dat dit in principe niet mogelijk is, tenzij wordt aangetoond dat aan de eerder genoemde randvoorwaarden is voldaan.

Thema	Randvoorwaarde	Uitwerking
Openheid	Instandhouding van openheid in de zee- en rivierkleigebieden (Streekplan).	Duurzame projectlocaties zijn mogelijk, mits rekening wordt gehouden met de volgende randvoorwaarden: <ul style="list-style-type: none"> - Realisatie van de projectlocatie leidt niet tot verstoring van belangrijke zichtrelaties - de openheid op provinciale schaal blijft herkenbaar - Er wordt zo veel mogelijk aangesloten bij bestaande bebouwing(sconcentraties)
Archeologische waarden	In gebieden met een hoge of middelhoge archeologische verwachtingswaarde (zie Cultuurhistorische Waardenkaart) dienen door middel van vooronderzoek de archeologische waarden in beeld te worden gebracht (Streekplan)	Duurzame projectlocaties zijn mogelijk, mits door middel van archeologisch vooronderzoek in beeld wordt gebracht of daadwerkelijk archeologische waarden aanwezig en er voldoende garanties zijn dat eventuele archeologische waarden ter plekke behouden zullen blijven (behoud in situ). Dit betekent dat uitbreiding van bestaande vestigingen en nieuwvestiging alleen kan geschieden wanneer rekening wordt gehouden met de archeologische waarden. Bij nieuwvestiging of uitbreiding van het bouwblok geldt voor archeologische waarden dat deze geconsolideerd dienen te worden. Het archeologisch waardevol terrein wordt ingericht, ingepast of ingesloten als groenstructuur binnen het plangebied of archeologie-vriendelijk overbouwd.
Aardkundig waardevolle gebieden	Aardkundig waardevolle gebieden zoals beekdalen, kreekgebieden, stuifzand- en landduinen dienen behouden te blijven (Streekplan, Aardkundige Waardenkaart Noord-Brabant; zie ook het thema “ruimte voor beek- en kreekherstel” in het Integraal Hydrologisch Streefbeeld)	Duurzame projectlocaties zijn in principe niet mogelijk in aardkundig waardevolle gebieden, tenzij sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang en nadat onderzoek heeft aangetoond dat er geen alternatieve locaties voorhanden zijn, of andere oplossingen waardoor aantasting van de hier aanwezige waarden wordt voorkomen. In het geval van een dergelijke onontkoombaarheid moet verzekerd zijn dat de aantasting van de aardkundige waarden en de daarmee samenhangende natuur- en landschapswaarden tot het minimum wordt beperkt en wordt gecompenseerd. Duurzame projectlocaties vallen namelijk onder het nee-tenzij principe uit het Streekplan. In het Streekplan is aangegeven wat moet worden verstaan onder zwaarwegende maatschappelijke belangen, alternatieve locaties of andere oplossingen en compensatie.

Thema	Randvoorwaarde	Uitwerking
Grondwater- beschermings- gebieden	De risico's voor de kwaliteit van het grondwater mogen niet toenemen (Streekplan, Provinciale Milieu-Verordening)	Duurzame projectlocaties zijn niet mogelijk binnen de beschermingszones van grondwaterwinningen. Nieuwvestiging van agrarische bedrijven is conform het streekplan namelijk uitgesloten in alle beschermingszones van kwetsbare (25-jaars zones) en zeer kwetsbare (100- en 25-jaars zones) grondwaterwinningen. Het verdient aanbeveling om naast de grondwaterwinningen ten behoeve van de openbare drinkwatervoorziening, zoals in het streekplan aangegeven, ook aan industriële winningen aandacht te besteden.
Regionale Waterberging	Geschiktheid van zoekgebied voor regionale waterberging dient niet verloren te gaan (Streekplan, Integraal Hydrologisch Streefbeeld)	Duurzame projectlocaties zijn in principe niet toegestaan, tenzij uit de watertoets blijkt dat de geschiktheid van het zoekgebied voor regionale waterberging niet verloren gaat. De impact van een projectlocatie op bergings- en afvoercapaciteit kan behoorlijk zijn. Duurzame projectlocaties worden volgens het streekplan gezien als grootschalige, kapitaalintensieve functies waarvoor een watertoets verplicht is.
Ruimte voor de rivier	Geschiktheid van zoekgebied voor rivierverruiming dient niet verloren te gaan (Streekplan, Integraal Hydrologisch Streefbeeld)	Duurzame projectlocaties zijn in principe niet toegestaan, tenzij uit de watertoets blijkt dat de geschiktheid van het zoekgebied voor rivierverruiming niet verloren gaat en de investering vanuit het oogpunt van veiligheid en schaderisico's verantwoord is. Duurzame projectlocaties worden volgens het streekplan gezien als grootschalige, kapitaalintensieve functies waarvoor een watertoets verplicht is.

Thema	Randvoorwaarde	Uitwerking
Potentieel natte gebieden	Potentieel natte gebieden zijn van nature niet of minder geschikt voor bebouwing (Streekplan) . Binnen het Integraal Hydrologisch Streefbeeld (IHS) geldt dit regime met name voor de legenda-eenheden “landbouwgebied beperkt door op de EHS afgestemde waterhuishouding”, “extra maatregelen nodig voor het herstellen van de gewenste kwel”, “aanpassen waterhuishouding hydrologische isolatie” en “herstel brongebied”.	Duurzame projectlocaties zijn in principe niet mogelijk. Dit conform het streekplanbeleid ten aanzien van de ontwikkeling van grootschalige, kapitaalintensieve functies in potentieel natte gebieden, gelegen in de landelijke regio’s, zoals aangeduid in het Streekplan. Een uitzondering is mogelijk als alternatieven voor de ontwikkeling van dit soort functies elders in de betreffende landelijke regio ontbreken of de ontwikkeling hiervan duidelijke ruimtelijke voordelen oplevert. Ruimtelijke voordelen zijn bijvoorbeeld het sparen van belangrijke natuurlijke, landschappelijke of cultuurhistorische (landschaps)waarden. Wel moet in dat geval op basis van een watertoets worden aangetoond, dat afdoende rekening wordt gehouden met de redelijkerwijs te verwachten opgaven vanuit het waterbeheer. De schaderisico’s en het gebruik van ophoogzand moeten hierbij binnen aanvaardbare grenzen blijven.
Watertoets	Voor duurzame projectlocaties is de watertoets verplicht (Streekplan).	Bij de locatiekeuze, de (her)inrichting en het beheer van nieuwe ruimtelijke functies, waaronder duurzame projectlocaties voor de intensieve veehouderij, dienen relevante waterhuishoudkundige aspecten (rekening houden met natte gebieden, waterberging, kwaliteit van grond- en oppervlaktewater, tegengaan van verdroging) te worden meegenomen. Het is van belang om de desbetreffende waterbeheerders in een zo vroeg mogelijk stadium bij de planvorming te betrekken, om in gezamenlijk overleg met de initiatiefnemer te bepalen welke waterhuishoudkundig relevante aspecten aan de orde zijn en hoe daarmee moet worden omgegaan. Het advies van de waterbeheerder weegt zwaar mee in de beoordeling van het plan.
Varkensvrije zones	Varkensvrije zones dienen varkensvrij te worden gemaakt (Reconstructiewet).	Duurzame projectlocaties voor de varkenshouderij zijn niet mogelijk. Duurzame projectlocaties voor intensieve veehouderijtakken, anders dan varkens, zijn in principe wel mogelijk.

Thema	Randvoorwaarde	Uitwerking
Meest geschikte gronden voor de grondgebonden landbouw	Agrarisch belang van deze gronden moet worden meegewogen bij aanduiding als duurzame projectlocatie (Streekplan)	GS geven hiervoor geen nadere uitwerking
Beperken van directe hinder	Er dient rekening te worden gehouden met andere (agrarische) functies	Vanuit de praktijk zijn gevallen bekend waarbij sprake is van directe hinder vanuit intensieve veehouderijbedrijven op andere (agrarische) functies. Te denken valt hierbij aan stofhinder vanuit met name pluimveebedrijven voor de glastuinbouw (tuinbouwglas vervuult extra) of directe ammoniakschade op boomkwekerijen. Het is wenselijk om bij de beoordeling van duurzame projectlocaties met dit hinderaspect rekening te houden en te bezien of in dergelijke gevallen passende maatregelen kunnen worden genomen.
Verkeer en vervoer	Eventuele toename van verkeersbewegingen moet passen binnen algemene randvoorwaarden gebied	Mobiliteitseffecten veroorzaakt door een duurzame projectlocatie (toename van relatief zwaar transport) mogen geen negatieve gevolgen hebben voor de leefbaarheid, bereikbaarheid en verkeersveiligheid. Bij de locatiekeuze dient hiermee rekening te worden gehouden en zonodig dient de infrastructuur daarop te worden afgestemd.

Naast de hierboven genoemde thema's dient tevens te worden gezien hoe het voorgenomen initiatief past binnen de (komende) reconstructiezonering en andere (toekomstige) ruimtelijke ontwikkelingen.

Thema	Randvoorwaarde	Uitwerking
Reconstructie-zonering	Duurzame projectlocatie moet passen binnen doelstellingen reconstructiezonering	Binnen de reconstructie vindt op gebiedsniveau een integrale afweging plaats tussen de diverse belangen in het buitengebied. Er dient dan ook altijd te worden getoetst of de projectlocatie past binnen de (komende) reconstructiezonering; uitgangspunt is dat projectlocaties deel uitmaken van de zone "landbouwontwikkelingsgebied". Bij eventuele strijdigheden tussen de reconstructiezonering en het Streekplan prevaleert het uiteindelijk vastgestelde Reconstructieplan. Tot die tijd is het Streekplan leidend; eventuele afwijkingen van het Streekplan vereisen een streekplanafwijkingsprocedure.
(Toekomstige) ruimtelijke ontwikkelingen	Rekening houden met de ontwikkeling van andere functies.	Bij de beoordeling van duurzame projectlocaties dient rekening te worden gehouden met de toekomstige (geplande en vastgestelde) ontwikkeling van andere functies. Denk hierbij aan andere vormen van (intensieve) landbouw, recreatie, stadsuitbreiding en infrastructuur. Ontwikkeling van dergelijke functies kan betekenen dat geen sprake meer kan zijn van een duurzame projectlocatie.

Bijlage 1 Omvang bedrijven in verband met MER en IPPC

Milieu Effect Rapportage (MER)

Voor een aantal diersoorten geldt vanaf een bepaalde omvang van de veestapel een MER-plicht of een MER-beoordelingsplicht bij de aanvraag om een milieuvergunning. Bij een beoordelingsplicht moet de gemeente beoordelen of deze bedrijven een MER moeten laten opstellen. Of dit het geval is hangt af van de omgeving van het bedrijf. Indien hier kwetsbare waarden op het gebied van natuur, landschap, milieu, e.d. voorkomen kan een gemeente besluiten om een MER verplicht te stellen. Tabel 1 geeft de ondergrens voor de beoordelings- en MER-plicht voor verschillende diersoorten (Besluit milieu-effectrapportage 1994).

Tabel 1: ondergrens voor MER-plicht en MER-beoordelingsplicht

Diersoort	MER verplicht vanaf oprichting of uitbreiding met meer dieren dan:	MER-beoordelingsplicht bij oprichting of uitbreiding met meer dieren dan:
Mesthoenders	85.000	60.000
Hennen	60.000	45.000
Mestvarkens	3.000	2.200
Zeugen	900	350

International Pollution Prevention Control (IPPC)

De IPPC-richtlijn is een Europese richtlijn die verplicht dat bedrijven die uitbreiden boven een bepaalde omvang, de beste beschikbare emissie-beperkende technieken moeten toepassen. Daarnaast geldt voor deze bedrijven een verplichte omgevingstoets. De richtlijn is van toepassing op pluimveebedrijven vanaf 40.000 dierplaatsen, vleesvarkensbedrijven vanaf 2000 dieren en fokzeugenbedrijven vanaf 750 zeugen.

Bijlage 4.

Lijst van bedrijfsactiviteiten

Toelichting bij de lijst van bedrijfsactiviteiten

Algemeen

De lijst van bedrijfsactiviteiten is gebaseerd op de richtafstandenlijsten voor milieubelastende activiteiten uit de publicatie 'Bedrijven en milieuzonering' van de VNG¹. Uit de richtafstandenlijsten zijn die bedrijfsactiviteiten geselecteerd, die in beginsel passen binnen de beoogde bestemming.

Richtafstanden

In de lijst van bedrijfsactiviteiten wordt onderscheid gemaakt naar richtafstanden voor de ruimtelijk relevante milieuaspecten geur, stof, geluid en gevaar. De grootste afstand van deze vier richtafstanden is bepalend voor de indeling van een activiteit in een milieucategorie.

Bij het bepalen van de richtafstanden zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- het betreft 'gemiddeld' moderne bedrijfsactiviteiten met gebruikelijke productieprocessen en voorzieningen;
- de richtafstanden hebben betrekking op het omgevingstype 'rustige woonwijk en rustig buitengebied' of 'gemengd gebied';
- de richtafstanden bieden in beginsel ruimte voor normale groei van activiteiten;
- bij activiteiten met ruimtelijk duidelijk te onderscheiden deelactiviteiten (zoals productie, opslag, kantoren, parkeerterreinen) kunnen deze deelactiviteiten desgewenst als afzonderlijk te zoneren activiteiten worden beschouwd, bijvoorbeeld bij ligging van de activiteit binnen zones met een verschillende milieucategorie.

De richtafstand geldt tussen enerzijds de grens van de bestemming, die bedrijven (of andere milieubelastende functies) toelaat en anderzijds de uiterste situering van de gevel van een woning, die volgens het bestemmingsplan of via vergunningvrij bouwen mogelijk is.

Omgevingstype

Allereerst zijn er richtafstanden, die zijn afgestemd op de omgevingskwaliteit, zoals die wordt nagestreefd in een rustige woonwijk² of een vergelijkbaar omgevingstype.

¹ Bedrijven en milieuzonering, VNG, 2007.

² Een rustige woonwijk is een woonwijk, die is ingericht volgens het principe van functiescheiding. Afgezien van wijkgebonden voorzieningen komen vrijwel geen andere functies (zoals bedrijven of kantoren) voor. Langs de randen (in de overgang naar mogelijke bedrijfsfuncties) is weinig verstoring door verkeer. Een vergelijkbaar omgevingstype qua aanvaardbare milieubelasting is een rustig buitengebied (eventueel inclusief verblijfsrecreatie), een stiltegebied of een natuurgebied.

Gemotiveerd kunnen kleinere richtafstanden worden aangehouden bij het omgevingstype gemengd gebied³, dat gezien de aanwezige functiemenging of ligging nabij drukke wegen al een hoge milieubelasting kent. Verdere reducties zijn in de meeste gevallen niet te verantwoorden, omdat niet aannemelijk kan worden gemaakt dat het woon- en leefklimaat niet wordt aangetast en het functioneren van bedrijven niet in gevaar wordt gebracht.

In onderstaande tabel worden de richtafstanden weergegeven afhankelijk van het omgevingstype.

milieucategorie	richtafstand tot omgevingstype rustige woonwijk en rustig buitengebied	richtafstand tot omgevingstype gemengd gebied
1	10 m	0 m
2	30 m	10 m
3.1	50 m	30 m
3.2	100 m	50 m
4.1	200 m	100 m
4.2	300 m	200 m
5.1	500 m	300 m
5.2	700 m	500 m
5.3	1.000 m	700 m
6	1.500 m	1.000 m

Aanvullende toelichtende informatie bij de richtafstanden

Kolom met richtafstanden voor geluid

In de kolom met richtafstanden voor geluid is – waar van toepassing – de letter C van continu opgenomen. Hiermee is aangegeven dat bij de betreffende milieubelastende activiteiten de voor geluid bepalende activiteiten continu (dag en nacht) in bedrijf zijn.

Voorts is - waar van toepassing - de letter Z van zonerings opgenomen. Het gaat hierbij om inrichtingen die in belangrijke mate geluidhinder kunnen veroorzaken in de zin van de Wet geluidhinder (vroeger ook wel A-inrichtingen genoemd), die als zodanig zijn aangewezen in artikel 2.4 van het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer.

³ Een gemengd gebied is een gebied met een matige tot sterke functiemenging. Direct naast woningen komen andere functies voor zoals, winkels, horeca en kleine bedrijven. Ook lintbebouwing in het buitengebied met overwegend agrarische en andere bedrijvigheid kan als gemengd gebied worden beschouwd. Gebieden, die direct langs de hoofdinfrastructuur liggen behoren eveneens tot dit omgevingstype. Hier kan de verhoogde milieubelasting voor geluid de toepassing van kleinere richtafstanden rechtvaardigen. Geluid is voor de te hanteren afstand van milieubelastende activiteiten veelal bepalend.

Kolom met richtafstanden voor gevaar

In de kolom "gevaar" zijn de richtafstanden aangegeven, die bij gemiddelde activiteiten van dat type aangehouden kunnen worden. Het betreft alle gevaarsaspecten, inclusief brandgevaar en stofexplosies. In deze kolom is voor activiteiten die mogelijk onder de werking van het Bevi vallen of gaan vallen de letter R van risico opgenomen.

In dezelfde kolom is voor activiteiten waarop het Vuurwerkbesluit van toepassing is de letter V van vuurwerk opgenomen. Voor deze activiteiten dient altijd te worden getoetst aan de veiligheidsafstanden uit het Vuurwerkbesluit.

D van 'divers' in kolom milieucategorie

Bij de bepaling van de richtafstanden voor de onderscheiden bedrijfstypen is uitgegaan van een 'gemiddeld' nieuwe activiteit met gebruikelijke productieprocessen en voorzieningen. Bij alle activiteiten dient daarom rekening te worden gehouden met een zekere variatie. Voor activiteiten met een grote variatie in productieprocessen is de letter D van divers opgenomen.

Index voor verkeersaantrekkende werking

Naast de genoemde milieuaspecten kan ook de verkeersaantrekkende werking van belang zijn voor de toelaatbaarheid van milieubelastende activiteiten op een bepaalde locatie. Dit aspect kan niet worden vertaald naar afstanden maar is weergegeven met een kwalitatieve index, die loopt van 1 tot en met 3, met de volgende betekenis:

- 1: potentieel geringe verkeersaantrekkende werking;
- 2: potentieel aanzienlijke verkeersaantrekkende werking;
- 3: potentieel zeer grote verkeersaantrekkende werking.

Daarbij is onderscheid gemaakt tussen goederenvervoer (G) en personenvervoer (P).

Overige aandachtspunten van activiteiten

In de lijsten zijn tenslotte enkele andere aandachtspunten benoemd. Deze zijn bedoeld als aanvullende informatie waarmee in specifieke gevallen rekening gehouden kan worden gehouden.

Visuele hinder

De index voor visuele hinder is een indicator voor de (visuele) inpasbaarheid van activiteiten.

B van 'bodemverontreiniging'

De index voor bodem kan een hulpmiddel zijn bij de selectie van toelaatbare inrichtingen op gevoelige gronden, zoals bodembeschermingsgebieden. In het provinciale beleid met betrekking tot de bodembescherming speelt dit aspect een rol. Uitwerking van dit beleid vindt plaats in de provinciale milieuverordeningen. In deze kolom is de letter B opgenomen indien een activiteit een verhoogde kans op bodemverontreiniging geeft, bijvoorbeeld door calamiteiten, incidenten of 'sluimerende' lekkages.

L van 'luchtverontreiniging'

De uitstoot van schadelijke stoffen naar de lucht is niet te vertalen in een richtafstand die bij voorkeur tot woningen (of andere gevoelige locaties) in acht genomen zou moeten worden. Toch kan de uitstoot van schadelijke stoffen naar de lucht in planologisch opzicht relevant zijn. Denk aan de neerslag van geëmitteerde schadelijke stoffen op gevoelige bodems, gewassen en flora. Ook doen zich in de praktijk regelmatig problemen voor met de afstand tot woningen bij het toepassen van ontsmettings- en bestrijdingsmiddelen in de land- en tuinbouw.

Bij activiteiten waar dit mogelijk relevant is, is de L van 'luchtverontreiniging' vermeld.

Gebruikte afkortingen

De volgende afkortingen worden in de tabel gebruikt:

-	niet van toepassing of niet relevant
<	kleiner dan
>	groter
=	gelijk aan
cat.	categorie
e.d.	en dergelijke
kl.	klasse
n.e.g.	niet elders genoemd
o.c.	opslagcapaciteit
p.c.	productiecapaciteit
p.o.	productieoppervlak
b.o.	bedrijfsoppervlak
v.c.	verwerkingscapaciteit
u	uur
d	dag
w	week
j	jaar
B	bodemverontreiniging
C	continu
D	divers
L	luchtverontreiniging
Z	zonering op basis van Wet geluidhinder
R	risico (Besluit externe veiligheid inrichtingen mogelijk van toepassing)
V	vuurwerkbesluit van toepassing

Lijst van bedrijfsactiviteiten

Basisinformatie voor milieuzonering

Uit: Bedrijven en milieuzonering
Uitgave VNG, 2007

SBI-CODE	OMSCHRIJVING	AFSTANDEN IN METERS					CATEGORIE	INDICES			
		GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	GROOTSTE AFSTAND		VERKEER	VISUEEL	BODEM	LUCHT
45	-	BOUWNIJVERHEID									
45	3	- aannemersbedrijven met werkplaats: b.o.< 1000 m²									
50	-										
50	-	HANDEL/REPARATIE VAN AUTO'S, MOTORFIETSEN; BENZINESERVICESTATIONS									
501, 502, 504		Handel in auto's en motorfietsen, reparatie- en servicebedrijven									
5020.4	B	Autobekleders									
5020.5		Autowassers									
503, 504		Handel in auto- en motorfietsonderdelen en -accessoires									
505	0	Benzineservicestations:									
505	3	- zonder LPG									
51	-										
51	-	GROOTHANDEL EN HANDELSBEMIDDELING									
511		Handelsbemiddeling (kantoren)									
5122		Grth in bloemen en planten									
5134		Grth in dranken									
5135		Grth in tabaksproducten									
5136		Grth in suiker, chocolade en suikerwerk									
5137		Grth in koffie, thee, cacao en specerijen									
5138, 5139		Grth in overige voedings- en genotmiddelen									
514		Grth in overige consumentenartikelen									
5148.7	0	Grth in vuurwerk en munitie:									
5148.7	1	- consumentenvuurwerk, verpakt, opslag < 10 ton									
5148.7	5	- munitie									
5153	0	Grth in hout en bouwmaterialen:									
5153	2	- algemeen: b.o. <= 2000 m²									
5153.4	4	zand en grind:									
5153.4	6	- algemeen: b.o. <= 200 m²									
5154	0	Grth in ijzer- en metaalwaren en verwarmingsapparatuur:									
5154	2	- algemeen: b.o. <= 2.000 m²									
5155.2		Grth in kunstmeststoffen									
5156		Grth in overige intermediaire goederen									
5162	0	Grth in machines en apparaten:									
517		Overige grth (bedrijfsmeubels, emballage, vakbenodigdheden e.d.)									
52	-										
52	-	DETAILHANDEL EN REPARATIE T.B.V. PARTICULIEREN									
52	A	Detailhandel voor zover n.e.g.									
5211/2, 5246/9		Supermarkten, warenhuizen									
5222, 5223		Detailhandel vlees, wild, gevogelte, met roken, koken, bakken									
5224		Detailhandel brood en banket met bakken voor eigen winkel									
5231, 5232		Apotheken en drogistijen									
5246/9		Bouwmarkten, tuincentra, hypermarkten									
5249		Detailhandel in vuurwerk tot 10 ton verpakt									
527		Reparatie t.b.v. particulieren (excl. auto's en motorfietsen)									
55	-										
55	-	LOGIES-, MAALTIJDEN- EN DRANKENVERSTREKKING									
5511, 5512		Hotels en pensions met keukens, conferentie-ruimtes en congrescentra									
553		Restaurants, cafetaria's, snackbars, ijssalons met eigen ijsbereiding, viskramen e.d.									
554	1	Café's, bars									
554	2	Discotheken, muziekcafés									
5551		Kantines									
5552		Cateringbedrijven									
60	-										
60	-	VERVOER OVER LAND									
601	0	Spoorwegen:									
6022		Taxibedrijven									
603		Pomp- en compressorstations van pijpleidingen									
61, 62	-										
61, 62	-	VERVOER OVER WATER / DOOR DE LUCHT									
61, 62	A	Vervoersbedrijven (uitsluitend kantoren)									
63	-										
63	-	DIENTSTVERLENING T.B.V. HET VERVOER									
6311.1	0	Laad-, los- en overslagbedrijven t.b.v. zeeschepen:									
6311.2	0	Laad-, los- en overslagbedrijven t.b.v. binnenvaart:									
6321	1	Autoparkeerterreinen, parkeergarages									
6322, 6323		Overige dienstverlening t.b.v. vervoer (kantoren)									
633		Reisorganisaties									
634		Expeditieuren, cargadoors (kantoren)									
64	-										

SBI-CODE	OMSCHRIJVING	AFSTANDEN IN METERS					CATEGORIE	INDICES			BESTEMMING
		GEUR	STOF	GELUID	GEVAAR	GROOTSTE AFSTAND		VERKEER	VISUEEL BODEM	LUCHT	
64	- POST EN TELECOMMUNICATIE										
641	Post- en koeriersdiensten	0	0	30 C	0	30	2	2 P	1		
642	A Telecommunicatiebedrijven	0	0	10 C	0	10	1	1 P	1		
642	B0 zendingstallaties:										
642	B2 - FM en TV	0	0	0 C	10	10	1	1 P	2		
642	B3 - GSM en UMTS-stuuzenders	0	0	0 C	10	10	1	1 P	2		
65, 66, 67	- FINANCIËLE INSTELLINGEN EN VERZEKERINGSWEZEN										
65, 66, 67	A Banken, verzekeringsbedrijven, beurzen	0	0	10 C	0	10	1	1 P	1		
70	- VERHUUR VAN EN HANDEL IN ONROEREND GOED										
70	A Verhuur van en handel in onroerend goed	0	0	10	0	10	1	1 P	1		
71	- VERHUUR VAN TRANSPORTMIDDELEN, MACHINES, ANDERE ROERENDE GOEDEREN										
71	Personenautoverhuurbedrijven	10	0	30	10	30	2	2 P	1		
714	Verhuurbedrijven voor roerende goederen n.e.g.	10	10	30	10	30 D	2	2 G	2		
72	- COMPUTERSERVICE- EN INFORMATIETECHNOLOGIE										
72	A Computerservice- en informatietechnologie-bureaus e.d.	0	0	10	0	10	1	1 P	1		
72	B Switchhouses	0	0	30 C	0	30	2	1 P	1		
73	- SPEUR- EN ONTWIKKELINGSWERK										
731	Natuurwetenschappelijk speur- en ontwikkelingswerk	30	10	30	30 R	30	2	1 P	1		
732	Maatschappij- en geesteswetenschappelijk onderzoek	0	0	10	0	10	1	1 P	1		
74	- OVERIGE ZAKELIJKE DIENSTVERLENING										
74	A Overige zakelijke dienstverlening: kantoren	0	0	10	0	10 D	1	2 P	1		
7481.3	Foto- en filmontwikkelcentrales	10	0	30 C	10	30	2	2 G	1 B		
7484.4	Veilingen voor huisraad, kunst e.d.	0	0	10	0	10	1	2 P	1		
75	- OPENBAAR BESTUUR, OVERHEIDSDIENSTEN, SOCIALE VERZEKERINGEN										
75	A Openbaar bestuur (kantoren e.d.)	0	0	10	0	10	1	2 P	1		
80	- ONDERWIJS										
801, 802	Scholen voor basis- en algemeen voortgezet onderwijs	0	0	30	0	30	2	1 P	1		
803, 804	Scholen voor beroeps-, hoger en overig onderwijs	10	0	30	10	30 D	2	2 P	1		
85	- GEZONDHEIDS- EN WELZIJNSZORG										
8511	Ziekenhuizen	10	0	30 C	10	30	2	3 P	2		
8512, 8513	Artsenpraktijken, klinieken en dagverblijven	0	0	10	0	10	1	2 P	1		
8514, 8515	Consultatiebureaus	0	0	10	0	10	1	1 P	1		
853	1 Verpleeghuizen	10	0	30 C	0	30	2	1 P	1		
853	2 Kinderopvang	0	0	30	0	30	2	2 P	1		
90	- MILIEUDIENSTVERLENING										
9001	A0 RWZI's en gieverwerkingsinricht., met afdekking voorbezinktanks:										
9001	B rioelgemalen	30	0	10 C	0	30	2	1 P	1		
9002.2	A0 Afvalverwerkingsbedrijven:										
9002.2	A7 - verwerking fotochemisch en galvano-afval	10	10	30	30 R	30	2	1 G	1 B L		
9002.2	C0 Composteerbedrijven:										
91	- DIVERSE ORGANISATIES										
9111	Bedrijfs- en werknemersorganisaties (kantoren)	0	0	10	0	10	1	1 P	1		
9131	Kerkgebouwen e.d.	0	0	30	0	30	2	2 P	1		
9133.1	A Buurt- en clubhuizen	0	0	30 C	0	30 D	2	2 P	1		
92	- CULTUUR, SPORT EN RECREATIE										
921, 922	Studio's (film, TV, radio, geluid)	0	0	30 C	10	30	2	2 G	1		
9213	Bioscopen	0	0	30 C	0	30	2	3 P	1		
9232	Theaters, schouwburgen, concertgebouwen, evenementenhallen	0	0	30 C	0	30	2	3 P	1		
9234	Muziek- en balletscholen	0	0	30	0	30	2	2 P	1		
9234.1	Dansscholen	0	0	30 C	0	30	2	2 P	1		
9251, 9252	Bibliotheken, musea, ateliers, e.d.	0	0	10	0	10	1	2 P	1		
9261.1	0 Zwembaden:										
9261.2	B Bowlingcentra	0	0	30 C	0	30	2	2 P	1		
9261.2	H Golfbanen	0	0	10	0	10	1	2 P	1		
9262	0 Schietinrichtingen:										
9262	11 - buitenbanen met voorzieningen: boogbanen	0	0	30	30	30	2	1 P	1		
9262	2 - binnenbanen: boogbanen	0	0	10 C	10	10	1	1 P	1		
9262	F Sportscholen, gymnastiekzalen	0	0	30 C	0	30	2	2 P	1		
9271	Casino's	10	0	30 C	0	30	2	3 P	1		
9272.1	Amusementshallen	0	0	30 C	0	30	2	2 P	1		
93	- OVERIGE DIENSTVERLENING										
9301.2	Chemische wasserijen en verversen	30	0	30	30 R	30	2	2 G	1 B L		
9301.3	A Wasverzendinrichtingen	0	0	30	0	30	2	1 G	1		
9301.3	B Wasserettes, wassalons	0	0	10	0	10	1	1 P	1		
9302	Kappersbedrijven en schoonheidsinstituten	0	0	10	0	10	1	1 P	1		
9303	0 Begravenisondernemingen:										
9303	1 - uitvaartcentra	0	0	10	0	10	1	2 P	1		
9303	2 - begraafplaatsen	0	0	10	0	10	1	2 P	1		
9304	Fitnesscentra, badhuizen en sauna-baden	10	0	30 C	0	30	2	1 P	1		
9305	B Persoonlijke dienstverlening n.e.g.	0	0	10 C	0	10 D	1	1 P	1		

Bijlage 5.
Handleiding uitbreiding grondgebonden veehouderij in de be-
stemming "Agrarisch met waarden – Landschapswaarden"

Beoordelingstabel uitbreiding grondgebonden veehouderij

In de onderstaande tabel staan alle randvoorwaarden waarmee bij de beoordeling van uitbreiding van grondgebonden veehouderij in de bestemming “Agrarisch met waarden – Landschapswaarden” minimaal rekening dient te worden gehouden. In de tabel zijn alleen de van toepassing zijnde gebiedsaanduidingen, waar aanvullende randvoorwaarden gelden, opgenomen. Voor het overige gebied binnen deze bestemming gelden de voorwaarden zoals opgenomen in de regels.

1 Randvoorwaarden vanuit de gebiedsaanduidingen

Gebiedsaanduiding /	Randvoorwaarde	Uitwerking
Leefgebied Dassen	De handhaving van bestaansvoorwaarden van de das dient gewaarborgd te zijn. Dit betekent dat burchten met rust worden gelaten, de dassen kunnen fourageren en er voldoende landschappelijke structuren als houtwallen, begroeide slootkanten, vochtige graslanden en dergelijke aanwezig zijn.	<p>Uitbreiding van grondgebonden veehouderijbedrijven zijn mogelijk, mits op een goede manier rekening wordt gehouden met de genoemde randvoorwaarden. Indien dit het geval is, is de invloed van uitbreiding van bestaande grondgebonden veehouderijbedrijven op dassen beperkt. Daarom worden de ontwikkelingsmogelijkheden van bestaande grondgebonden veehouderijbedrijven zoveel mogelijk gerespecteerd. Bij uitbreiding en omschakeling dient nadrukkelijk aandacht te zijn voor behoud van de genoemde randvoorwaarden en de hier volgende uitwerking:</p> <ul style="list-style-type: none">- De locatie mag geen burcht en geen specifieke fourageergebieden (bijvoorbeeld een boomgaard of een vochtig grasland) nadelig beïnvloeden.- Het totaal aan groenstructuren en waardevolle landschapselementen binnen het desbetreffende leefgebied dient (minimaal) gelijk te blijven. Bij aantasting van bestaande groenstructuren en landschapselementen dient deze aantasting gecompenseerd te worden. Bij compensatie dient het om behoud en versterking van de aanwezige groen- en landschapsstructuren te gaan.- Bij uitbreiding dient een ruime, verplichte, functionele groene inpassing van het bouwvlak plaats te vinden. <p>De aanleg en het beheer van groenstructuren wordt gestimuleerd. Uitgangspunt bij de versterking van groenstructuren is dat nieuw groen, vrij groen is (er komen dus geen verdere beleidsbeperkingen uit voort).</p>

Gebiedsaanduiding /	Randvoorwaarde	Uitwerking
Historisch landschappelijk gebied	Behoud en herstel van de ruimtelijke aspecten van het occupatiepatroon. Deze cultuurhistorische waarden zijn ook verbonden met de abiotische waarden (bodentypologie, geomorfologie en watersysteem)	<p>Uitbreiding van grondgebonden veehouderijbedrijven zijn mogelijk, mits op een goede manier rekening wordt gehouden met de genoemde randvoorwaarden. De ontwikkelingsmogelijkheden van bestaande agrarische bedrijven worden zoveel mogelijk gerespecteerd. Bij uitbreiding en omschakeling dient nadrukkelijk aandacht te zijn voor behoud van de genoemde randvoorwaarde en de hier volgende uitwerking:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bij uitbreiding van het bouwvlak dient het bestaande occupatiepatroon zoveel mogelijk te worden gerespecteerd. Bij het bepalen van de uitbreidingsrichting dient aangesloten te worden bij de ruimtelijke aspecten van het occupatiepatroon. - Bij aantasting van bestaande groenstructuren en waardevolle landschapselementen dient deze aantasting gecompenseerd te worden. Bij compensatie dient het om behoud en versterking van de aanwezige occupatiepatronen, groenstructuren en waardevolle landschapselementen te gaan. - Bij uitbreiding dient een ruime verplichte functioneel groene inpassing van het bouwvlak plaats te vinden. <p>Een beeldkwaliteitsplan moet in deze situaties duidelijk maken hoe de cultuurhistorische waarden worden behouden en waar mogelijk versterkt. De mogelijkheid om aan de genoemde randvoorwaarde te voldoen verschilt per type gebied. Zo zal bijvoorbeeld in jonge heide-ontginningen eerder aan deze randvoorwaarde kunnen worden voldaan dan in bijvoorbeeld oude cultuurlandschappen.</p> <p>De aanleg en het beheer van groenstructuren wordt gestimuleerd. Uitgangspunt bij de versterking van groenstructuren is dat nieuw groen, vrij groen is (er komen dus geen verdere beleidsbeperkingen uit voort).</p>

6.2 Overige randvoorwaarden

Naast de specifieke randvoorwaarden per gebiedsaanduiding kunnen er randvoorwaarden van natuurlijke, landschappelijke, cultuurhistorische water- en bodemhuishoudkundige of milieuhygiënische aard aanwezig zijn. Hieronder staan de thema's genoemd waarmee en op welke wijze rekening dient te worden gehouden bij de beoordeling van een uitbreiding van een grondgebonden veehouderij.

Thema	Randvoorwaarde	Uitwerking
Geurgevoelige objecten	In bebouwingsconcentraties zijn uitbreidingen van grondgebonden veehouderij groter dan 1,5 ha niet mogelijk.	In de bebouwingsconcentraties zoals opgenomen op de verbeelding zijn geen uitbreiding van grondgebonden veehouderijbedrijven mogelijk groter dan 1,5 hectare.
	De ontwikkeling moet passen binnen de wet- en regelgeving voor geurhinder. (Wet geurhinder en veehouderij, besluit landbouw)	Uitbreiding van grondgebonden veehouderijbedrijven is mogelijk, mits er voldoende afstand tot geurgevoelige objecten wordt aangehouden. De vigerende wet- en regelgeving ten aanzien van geurhinder is hierbij het kader voor de minimaal noodzakelijke afstanden. Momenteel is de regelgeving besluit landbouw of de Wet geurhinder en veehouderij met inbegrip van de daarover gevormde jurisprudentie bepalend. De wet- en regelgeving geeft aan met welk minimale afstand tot verschillende categorieën geurgevoelige objecten rekening dient te worden gehouden.
voor verzuring gevoelige gebieden (ammoniak)	De ontwikkeling moet passen binnen de wet- en regelgeving voor ammoniak (Wet ammoniak en veehouderij, Natura 2000 gebieden)	De voor verzuring gevoelige gebieden worden bepaald door de Wet ammoniak en veehouderij (Wav). <i>Wet Ammoniak en Veehouderij (Wav)</i> Binnen 250 meter van de kwetsbare bos- en natuurgebieden hebben grondgebonden veehouderijbedrijven beperkte ontwikkelingsmogelijkheden, welke voortkomt uit de Wav. <i>Natura 2000 gebieden (Natuurbeschermingswet- en Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden)</i> Er dient te worden getoetst of door omschakeling of uitbreiding van een grondgebonden veehouderij geen significante gevolgen optreden voor de te beschermen Natura 2000 gebieden. Depositie van ammoniak op Natura 2000 gebieden is hierbij het belangrijkste item. Dat betekent dat een aanvullende toetsing, naast de toetsing in het kader van de Wav, noodzakelijk kan zijn. Indien omschakeling of uitbreiding significante gevolgen voor het gebied heeft, en deze gevolgen niet middels passende

Thema	Randvoorwaarde	Uitwerking
		<p>maatregelen zijn weg te nemen, moet de milieuvergunning worden geweigerd en zijn uitbreidingen van grondgebonden veehouderijbedrijven dus niet mogelijk.</p> <p>Voor Natura 2000 gebieden zal het ministerie van LNV in gevallen waar dat speelt een Natuurbeschermingswetvergunning moeten afgeven. De provincie brengt hierover advies uit.</p>
Ecologische verbindingzone's	De breedte en inrichting van de ecologische verbindingzone dient gehandhaafd te worden.	Uitbreiding van grondgebonden veehouderijbedrijven zijn mogelijk, mits de uitbreiding van het bouwvlak de breedte en inrichting van een bestaande of toekomstig te realiseren ecologische verbindingzone niet aantast; het functioneren van de ecologische verbinding dient voorop te staan. De uitbreiding van het bouwvlak dient in principe gepaard te gaan met de inrichting van een aangrenzende ecologische verbindingzone.
Archeologische waarden	In gebieden met archeologische verwachtingswaarde, zoals deze is weergegeven op de verbeelding dienen door middel van vooronderzoek de archeologische waarden in beeld te worden gebracht.	Uitbreiding van grondgebonden veehouderijbedrijven zijn mogelijk, mits door middel van archeologisch vooronderzoek in beeld wordt gebracht of daadwerkelijk archeologische waarden aanwezig en er voldoende garanties zijn dat eventuele archeologische waarden ter plekke behouden zullen blijven (behoud in situ). Dit betekent dat uitbreiding van bestaande vestigingen alleen kan geschieden wanneer rekening wordt gehouden met de archeologische waarden. Bij uitbreiding van het bouwvlak geldt voor archeologische waarden dat deze geconsolideerd dienen te worden. Het archeologisch waardevol terrein wordt ingericht, ingepast of ingesloten als groenstructuur binnen het plangebied of archeologie-vriendelijk overbouwd.